Пӗтӗм тӗнчери пролетарисем, пӗрлешӗр!

1938 ийуԋ 21 ытларикун 140 (4953) №

Чӑваш Коммунӗ

21-мӗш ҫул тухат̆ — ПСК(б)П Чӑваш Обкомӗпе Тӗпӗҫтӑвкомӑн хаҫачӗ — Пӗр №-рӗ 10 пус

РЕДАКЦИПЕ КАНТУР АДРЕСӖ: Город Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом Печати

ТЕЛЕФОНСЕМ: Редакторӑн 0—67, Ред. заместителӗн 0—88, Редакци секретарӗн 4—40, Дежурнӑйӑн 6—23

Совет халӑхӗн пӗрремӗш кандидачӗ

Нихҫан пулман пысӑк хаваслӑхпа, хастарлӑхпа хатӗрленеҫҫӗ чӑваш ӗҫҫыннисем РСФСР тата Чӑваш АССР Верховнӑй Совечӗсен суйлавне.

Пӗтӗм халӑх суйлава чӗрере Сталин йатне тытса тухат̆. Мӗн пек йуратса асӑнат̆ совет халӑхӗ ҫак хаклӑ йата! Вӑл хӑйӗн пӗтӗм ӗмӗтне, шанчӑкне Сталин ҫине хурат̆. Вӑл хӑйӗн пӗтӗм пурнӑҫне Сталинпа ҫыхӑнтарнӑ.

Сталин йачӗ пӗтӗм халӑхсемшӗн ҫӗнтерӳлӗ кӗрешӳ йалавӗ пулса тӑчӗ. Сталин йачӗпе тӗлӗнмеле ӗҫ тӗслӗхӗсем кӑтартаҫҫӗ социалисӑмла промышлӗннӑҫри стахановецсем, Сталин йачӗпе тӗлӗнмеле рекордсем тӑваҫҫӗ колхоз стройӗ ҫитӗнтернӗ уйхир ударникӗсем, Сталин йачӗпе поԓуссем урлӑ вӗҫеҫҫӗ совет ԓотчикӗсем, Сталин йачӗпе пӑрлӑ тинӗссем урлӑ тухаҫҫӗ совет карапӗсем, Сталин йачӗпе сыхласа тӑраҫҫӗ хӑватлӑ ҫӗршывӑн чиккисене совет патриочӗсем.

СТАЛИН!

Мӗн пек ӑшӑ кӑмӑлпа, йуратса асӑнат̆ ҫак чаплӑ йата совет гражданинӗ. Ийунӗн 26-мӗшӗнче вӑл ҫак йатпа урнӑсем патне пырат̆.

Уйрӑмах савӑнӑҫлӑ та телейлӗ ҫак кунсенче чӑваш халӑхӗ. Чӑваш АССР Верховнӑй Советне депутата суйлама Чӑваш халӑхӗ тӑратнӑ пӗрремӗш кандидат вӑл—Иосиф Виссарионӑвич Сталин. Ӑна Чӑваш АССР Верховнӑй Советне депутата суйлама Канаш савӑт суйлав округӗ тӑрӑх тӑратнӑ, регистрациленӗ. Канаш хула суйлав округне кӗрекен суйлавҫӑсем ийунӗн 26-мӗшӗнче Сталин йатне ҫырнӑ бӳллетенсене урнӑна йараҫҫӗ.

Анчах ҫак кун суйлавҫӑ кирек хӑш округра сасӑлат̆ пулсан та,—РСФСР Верховнӑй Советне депутат суйлама сасӑлат̆-и, Чӑваш АССР Верховнӑй Советне депутат суйлама сасӑлат̆-и,—пурӗ пӗрех, вӑл урнӑ патне Сталин йачӗпе пырат̆, хӑйӗн чӗрипе, кӑмӑлӗпе Канаш хула суйлав округне кӗрекен суйлавҫӑпа пӗрле пулат̆.

Сталин йачӗ пирӗн ҫӗршыври ӗҫҫыннисем, Ленин—Сталин партийӗ йертсе пынипе, социалисӑм ҫӗнтерӗвӗшӗн паттӑрӑн кӗрешнипе ҫыхӑнса тӑрат̆. Сталин, аслӑ Ленинӑн тӳрӗ соратникӗ, Ленинпа пӗрле тӗнчере нихҫан пулман вӑйлӑ партине, боԓшевиксен партине, пӗтӗм халӑха коммунисӑм патне илсе пыракан партине тунӑ, ӑна пӑхса ӳстернӗ, ҫак парти тавра рабочи класпа ӗҫхресченӗсен пысӑк массине пӗтӗҫтернӗ. Ҫак парти меншевиксемпе троцкиссене, сылтӑмсемпе „сулахайсене", буржуаллӑ националиссене хирӗҫ хайаррӑн кӗрешнипе ӳссе тӗрекленнӗ. Ҫак парти йертсе пынипе епӗр 1917 ҫулти октяберте хамӑр ҫӗршывра улпутсемпе капиталиссем пуҫ пулса тӑнине ӗмӗрлӗхех пӗтертӗмӗр. Халӗ ӗнтӗ пирӗн ҫӗршывра ӗлӗкхи пек пусмӑрлӑх та, експлоатаци те, ӗҫсӗрлӗх те ҫук. Пирӗн ҫӗршывра пур халӑхсем те пӗр ҫемйери пек пулса ҫӗнӗ пурнӑҫ тӑваҫҫӗ. Вӑл пурнӑҫ савӑнӑҫлӑ та телейлӗ. Кашни совет гражданинӗн ӗҫлев, вӗренӳ, кану, ӗҫлейми пулсан—пулӑшу прави пур. Ҫакӑн пек ҫӗршыв тӗнчере урӑх ҫук. Ҫакӑн пек ҫӗршыв тӑвассишӗн кӗрешсе йун йухтараҫҫӗ пайан Испани рабочийӗсем, хресченӗсем, интеллигенчӗсем, Китай рабочийӗсем, интеллигенчӗсем. Ҫакӑн пек ҫӗршыв тӑвассишӗн вӑйлӑ кӗрешӳ пырат̆ тӗнчен пур пайӗсенче ӗҫпе капитал хушшинче, малта пыракан рабочисемпе, хресченсемпе, интеллигентсемпе пуҫ пулса тӑракан капиталиссем, ҫӗрулпучӗсем хушшинче.

Чӑваш халӑхӗ ҫитес суйлавра пурте пӗр ҫын пек пулса коммунистсемпе партире тӑманнисен блок кандидачӗсемшӗн, ӗҫҫыннисен телейлӗ те савӑнӑҫлӑ пурнӑҫӗшӗн тӑрӑшакан кандидатсемшӗн, Сталин йулташшӑн сасӑлат̆.

Сталин йулташшӑн сасӑланипе совет халӑхӗ илемлӗ ирӗклӗ пурнӑҫшӑн, халӑхсен аслӑ туслӑхӗшӗн, малашлӑхӗшӗн сасӑлат̆.

Сталин йулташшӑн сасӑланипе совет халӑхӗ боԓшевиксен партийӗшӗн, хӑйсен тӑван ҫӗршывӗшӗн, унӑн хӑватне пӗрмайах вӑйлатса пырассишӗн, чаплӑ Хӗрлӗ Ҫарпа Тинӗс-Ҫар Флочӗшӗн, хӑйӗн чаплӑ ԓотчикӗсемшӗн—мухтавлӑ ӑмӑрт кайӑкӗсемшӗн сасӑлат̆.

Сталин йулташшӑн сасӑласа совет халӑхӗ Испани халӑхӗпе Китай халӑхӗпе пӗр шухӑшлӑ пулнине кӑтартат̆, пӗтӗм тӗнчипе фашисӑма хирӗҫ пӗр фронт тӑвассишӗн сасӑлат̆.

Чӑваш халӑхӗ хӑйӗн сасӗне пӗр шухӑшлӑ, пӗр кӑмӑллӑ, пӗр туйӑмлӑ пулса Сталин йулташшӑн тата унӑн паттӑр соратникӗсемшӗн—Молотӑв, Калинин, Каганович, Ворошилӑв, Микойан, Андрейӗв, Йежов йулташсемшӗн, хамӑр ҫӗршывӑн чи лайӑх патриочӗсемшӗн, коммунистсемпе партире тӑманнисен блок кандидачӗсемшӗн—хаптӑк савӑтсемпе колхоз уйхир стахановецсемпе ударниксемшӗн, совет интеллигенцийӗн чи лайӑх представителӗсемшӗн сасӑлат̆.

Суйлав кунӗ—пӗтӗм халӑхсен уйав кунӗ пулат̆. Ҫак кун пирӗн ҫӗршыври ӗҫҫыннисем тата тепӗр ҫӗнтерӳ тӑвӗҫ, Верховнӑй Советсене халӑх хушшинчи чи лайӑх ҫынсене, Ленин—Сталин парти ӗҫӗшӗн пӗтӗм вӑйран тӑракансене суйлӗҫ. Ҫак кун пӗтӗм тӗнче тата тепӗр хут совет патриотисӑмӗн вӑйхӑватне, совет халӑхӗ Сталин йулташ тавра хурҫӑ ҫтена пек пӗтӗҫсе тӑнине курӗ. Ҫак кун пӗтӗм тӗнче тата тепӗр хут совет халӑхӗ партипе правителствӑ, Сталин йулташ чӗнсенех хӑйӗн социалисӑмлӑ тӑван ҫӗршывӗн сыхлӑхӗшӗн пӗр ҫын пек кар тӑма хатӗр тӑнине курӗ.

Сывӑ пултӑр мухтавлӑ коммунистсен партийӗ, пирӗн ҫӗршыври социалисӑм ҫӗнтерӗвӗсен организаторӗ!

Сывӑ пултӑр пӗтӗм тӗнчипе пулас пролетарилӗ революци!

Сывӑ пултӑр халӑхсен аслӑ ҫулпуҫӗ Сталин йулташ!

ССР Союзӗнчи халӑхсен никам ҫӗмӗрейми туслӑхӗн демонстрацийӗ

Союзлӑ республикисенчи ӗҫҫыннисем суйлав кунне пысӑк ҫӗкленӳпе хатӗрленеҫҫӗ.

Ийунӗн 24-мӗшӗ—Узбек, Казах, Азербайджан, Таджик, Туркмен тата Киргиз союзлӑ республикисен Верховнӑй Совечӗсене суйламалли кун.

Хуласемпе ялсенчи ӗҫҫыннисем ҫак хаваслӑ куна калама ҫук пысӑк ҫӗкленӳпе кӗтсе илме хатӗрленеҫҫӗ. Суйлавсене хатӗрленнӗ пур республикӑсенче те ССР Союзӗнчи халӑхсен никам ҫӗмӗрейми туслӑхне кӑтартакан демонстраци, ӗҫҫыннисен боԓшевиксен партине, туса тата учителе, совет халӑхӗн пӗрремӗш кандидачӗсене—Ленин—Сталин йулташа вӗсем йуратса тӑнине кӑтартакан демонстраци пулат̆.

Предприятисемпе ҫӗркӑмӑр кӑларакан шахтӑсенче, колхозсемпе рабочисен городокӗсенче, Таԋ-Шаԋпе Памир тӑвӗсем патӗнчи йуртӑсенче, пӗтӗм Киргиз республикӗ тӑрӑх, пӗтӗм Туркмен республикӗ тӑрӑх, Азербайджанра, Узбекистанра тата ытти республикӑсенче те—пур ҫӗрте те суйлавсен политикӑлла активлӑхӗ нихҫанхинчен ытла ҫӗкленсе пырат̆.

Суйлав умӗнхи нумай пин ҫынлӑ митингсемпе пухусенче суйлавҫӑсем хӑйсен кандидачӗсемпе—халӑхӑн чи лайӑх ывӑлӗсемпе, тӑван ҫӗршывӑн суйлама патриочӗсемпе, Ленин—Сталин ӗҫне чӗререн йуратса тӑвакансемпе тӗл пулаҫҫӗ.

Азербайджан СС Республикинчи округсенчи суйлав комиссийӗсем депутата суйлама палӑртнӑ 310 кандидата регистрациленӗ. Вӗсем хушшинче—37 рабочи, 50 колхозник, 5 инженер, 11 учитель, 4 врач, 5 артис, 4 писатель, Хӗрлӗ Ҫарпа Тинӗс-Ҫар Флочӗн бойецӗсемпе командирӗсем 10 ҫын, парти, совет, комсомол, профсоюз тата хуҫалӑх организацисен йертсе пыракан работникӗсем 184 ҫын. Ҫав ҫынсенчен нумайӑшӗсем—ҫӗнӗ талантлӑ кадрсем, йулашки ҫулсенче Ленин—Сталин партийӗ вӗрентсе ӳстернӗскерсем пулса тӑраҫҫӗ.

Азербайджанри 1 мӗлйун та 100 пин суйлавҫӑ, вӑл шутра 500 пин хӗрарӑм Конституципе суйлав Положенине вӗренет. Суйлав саккунне вӗренме республикӑра 40 пин кружок организациленӗ.

Предприятисемпе колхозсем суйлав кампанийне производствӑра ҫӗнӗ пысӑк ҫӗнтерусем тунипе социалисӑмла ӑмӑртӑва ҫӗнӗрен ҫӗклесе йанипе паллӑ тӑваҫҫӗ. „Ленинефть" тата „Орджоникидзенефть" сумӗнчи пилӗк нефть промыслӗ нефть тупас тӗлӗшпе ҫурҫул программине срукчен тултарнӑ.

Хӗвеллӗ Киргизири колхозсем рекордлӑ ҫӗрмамӑк, тӗштырӑ тата рис туса илессишӗн ӑмӑртса ӗҫлеҫҫӗ. Колхозсенчи звеносем пӗр гектартан 100 центнертан кая мар ҫӗрмамӑк туса илессишӗн кӗрешеҫҫӗ. Колхозсен хирӗсенче пысӑк тухӑҫлӑ тӗштырӑсем ӳсеҫҫӗ.

Республикӑри халӑх пуранакан вырӑнсенче пуринче те праҫник чухнехи пек илемленӗ. Лозунгсемпе, плакатсемпе суйлавҫӑсене суйлав кунхине пурте пӗрле суйлав урнисем патне пырса хӑйсен сассине халӑхсен йуратнӑ ҫулпуҫӗ—Сталин йулташшӑн, унӑн соратникӗсемшӗн, социалисӑмла тӑван ҫӗршывӑн чи лайӑх ывӑлӗсемпе хӗрӗсемшӗн пама чӗнеҫҫӗ.

Митингсемпе пухусенче суйлавҫӑсем пурте пӗр пулса ийунӗн 24-мӗшӗнче хӑйсен сассисене коммунистсемпе партире тӑманнисен ҫӗнтерейми Сталинла блок кандидачӗсемшӗн пама пулаҫҫӗ. (ТАСС).

Белоруссири К(б)П Тӗп Комитечӗн пленумӗ

МИНСК, ийунӗн 19-мӗшӗ (ТАСС). Пайан, ийунӗн 19-мӗшӗнче, Белоруссири Коммунистсен (боԓшевиксен) Партин Тӗп Комитечӗн пленумӗ—Белоруссири К(б)Партин XVII-мӗш сйесӗ суйласа хӑварнӑ Тӗпкомӗн пленумӗ пулса иртнӗ.

Пленум Белоруссири К(б)Партин Тӗпкомӗн секретарӗсене П. К. Пономаренко тата А. А. Аванйӗв йулташсене суйланӑ.

Испани халӑхӗ фашисла пӑлхавҫӑсемпе интервентсене хирӗҫ кӗрешни

Икӗ уйӑх кайала Испанири пӑлхавҫӑсем тата Италипе Германири фашисла интервентсем хӗвелтухӑҫ фронтӗнче Вӑтаҫӗр тинӗсӗ патне татса тухрӗҫ, ҫапла вара вӗсем Испани республикӗн территорине икӗ пайа уйӑрчӗҫ. Ҫакна вӗсем ҫар техники тӗлӗшӗнчен республикӑ ҫарӗсенчен ытларах пулнипе кӑна тума пултарнӑ. Йулашки вӑхӑтра Испанири пӑлхавҫӑсем фашисла Италипе Германирен ҫӗршер самоԓотсемпе танксем, пиншер пулеметсем, артиллери туписемпе снарйадсем ҫӗнӗрен пит нумай илнӗ.

Йулашки уйӑхсенче, Франко ҫарӗ республиканецсене хирӗҫ, хӑйсен территоринчи кашни пусӑм ҫӗре паттӑрӑн сыхлакансене хирӗҫ кӗрешнӗ ҫӗрте антраса ҫитсен, Германирен пиншер артиллериссем, танкиссем, ԓотчиксем тата рйадовӑй салтаксем ҫӗнӗрен Испанине йанӑ.

Фашисла пӑлхав пуҫланнӑранпах Франко генерал майлӑ пулса вӑрҫакан Италин регуԓарлӑ ҫарӗсен дивизисене пӗрмайах ҫӗнӗрен те ҫӗнӗ чаҫсем хутшӑнса пынӑ, халӗ те ҫаплах пулса пырат̆.

Фашисла Германипе Итали, Испани халӑхне хирӗҫ вӑрӑ-хурахла вӑрҫӑ туса пыраканскерсем, республикӑлӑ Испанине икӗ пайа уйӑрса хӑйсен преступленилӗ авантуринче татӑклӑ ҫитӗнӳ тума шухӑшланӑ. Анчах та вӗсем йӑнӑшрӗҫ. Республика территоринчи кашни километр ҫӗре тытса илмесеренех интервентсемпе пӑлхавҫӑсен салтакӗсем ҫӗршерӗн те пиншерӗн вилсе тӑкӑннӑ.

Хайаррӑн вӑрҫнӑ хыҫҫӑн тата пит нумай атакӑсем тунӑ хыҫҫӑн—ҫак ӗҫсем т е м и ҫ е ерне хушши пынӑ,—Левантӑ фронтӗнче пӑлхавҫӑсем мӗн пурӗ те 40 километр кӑна малала кайма пултарнӑ. Ийунӗн 15-мӗшӗнче вӗсем Кастеԓон де Ԓа Плана хулине тытса илнӗ. Кастеԓона тытса илнӗ чухне фашиссен 40 пин ҫын вилнӗ. Республикӑ ҫарӗ ҫӗнӗ позицисем ҫине пӗтӗмпех йӗркелӗн тата пӗр ҫухатусӑр куҫнӑ, хӑйӗн оборонӑ пултарулӑхне пӗтӗмпех сыхласа хӑварнӑ.

Фронтсенче пысӑк ҫухатусем тунипе пӗрлех, фашисла пӑлхавҫӑсем хӑйсен тылӗнчи лару-тӑру йӗркелӗ марринчен те калама ҫук хыттӑн шикленеҫҫӗ. Вӗсем тытса илнӗ районсенче час-часах пӑлханусем, фашисӑма хирӗҫ тӑвакан демонстрацисем тата Франко генералпа интервентсене хирӗҫ тӑвакан восстанисем пулса иртеҫҫӗ. Пӑлхавҫӑсен ҫарне улталаса, суйса илсе пынӑ салтаксем фашиссен пусмӑрне хирӗҫ, Италипе Германи захватчикӗсене хирӗҫ ҫӗкленеҫҫӗ.

Испанири вӑрҫӑ хайартан та хайаррӑн пулса пырат̆. Италипе Германи ԓотчикӗсем республикӑлӑ Испанин хулисемпе йалӗсем ҫине тискеррӗн бомбӑсем пӑрахаҫҫӗ, пулеметсенчен персе мирлӗ халӑхсене вӗлереҫҫӗ, вӗсенчен ҫӑлӑнса тарса тухнӑ ҫынсене ҫул ҫинче пынӑ чухне пулеметсенчен персе вӗлереҫҫӗ, тинӗсре ишекен пулӑҫсене персе вӗлереҫҫӗ. Хӑйсен тӗлӗнмеле хӑрушӑ преступленилӗ ӗҫӗсемпе фашисла пӑлхавҫӑсемпе интервентсем республикӑлӑ Испани халӑхӗсене сасартӑк хӑратса тӑкма хӑтланаҫҫӗ.

Анчах, Франко лагерӗнчи бандитсем тата Италипе Германири вӑрӑ-хурахсем Испани халӑхӗн вӗсене хирӗҫ паттӑрӑн тӑрас вӑйне, унӑн пӑлхавҫӑсемпе интервентсене мӗн ҫӗнтеричченех кӗрешме хатӗр тӑрас ирӗкне нимӗнле тискерлӗхпе те хуҫаймӗҫ.

Ирӗклӗхпе демократишӗн пыракан кӗрешӳ,—уншӑн республикӑлӑ Испани бойецӗсем икӗ ҫул хушши ӗнтӗ паттӑрӑн кӗрешеҫҫӗ,—пӗтӗмпех ҫӗнтерӗ тата Испани халӑхӗ фашисӑма йӑлтах ҫӗмӗрсе тӑкӗ.

(ТАСС).

В. Володарскине асӑнса

(Вӑл вилни 20 ҫул тултарнӑ тӗле)

1918 ҫулхи ийунӗн 20-мӗшӗнче Петроградра социалисӑмла революцин хайар тӑшманӗсем—ес-ерла бандитсем—Петроградри чаплӑ агитатӑр-боԓшевика В. Володарскине тискеррӗн вӗлернӗ.

В. Володарский (Мойсей Маркӑвич Голдштейн) 1891 ҫулта Волынски кӗпӗрнинче чухӑн йеврей ҫемйинче ҫуралнӑ. Вӑл гимназире вӗреннӗ чухне „политикӑ йенчен шанчӑклӑ мар" тесе ӑна шкултан кӑларса йанӑ. 1905 ҫулта, 14 ҫулхи ача, революци ҫулӗ ҫине тӑнӑ та, хӑйӗн пӗтӗм пурнӑҫне пролетарилӗ революци ӗҫне панӑ. Революцилӗ ӗҫшӗн Володарскине 1908 ҫулта пӗрремӗш хут арӗсленӗ. Анчах часах ирӗке кӑларнӑ. 1908—11 ҫулсенче Волынски тата Подоԓски кӗпӗрнисенче ҫӳресе, йеврей ремесленниксем хушшинче вӑрттӑн майпа революцилӗ ӗҫ туса пурӑннӑ. 1911 ҫулта хресченсен митингӗнче патша полицийӗ ӑна йарса тытнӑ та, малтан тӗрмене хупнӑ, унтан Архангӗԓск кӗпӗрнине виҫӗ ҫуллӑха ссылкӑна йанӑ. 1913 ҫулта, амнистине пула, ссылка срукӗ тухасси ҫур ҫул йулсан, тӑван ҫӗршывне таварӑнат̆, анчах та полици йӗрленӗ пирки Ҫурҫӗр Америкӑна тухса кайат̆. Унта вӑл агитатӑр, пропагандис тата журналис пулса ырми-канми революцилӗ ӗҫ туса пырат̆. Тӗнче вӑрҫи вӑхӑтӗнче митингсенче революцилӗ пропагандӑ тунӑшӑн ӑна Америкӑ тӗрмине те хупнӑ.

1917 ҫулта, патшана сирпӗтсе антарсан, Володарский Рӧҫҫийӑна таварӑнат̆, май уйӑхӗнче Петроградa ҫитет. Кунта вӑл часах боԓшевиксен партине кӗрет. Петроградa таварӑнсанах Володарский партилӗ ӗҫе калама ҫук вӑйлӑн туса пырат̆, тӗрлӗрен районсенче кунне темиҫе хутчен те сӑмах тухса калат̆. Питӗр пролетарийӗсем хушшинче кӗске срукрах чи паллӑ агитатӑр пулса тӑрат̆. Ӑна партин Петроград комитетне тата унӑн ӗҫтӑвакан комиҫҫине суйланӑ. Петроград советӗнче ытларахӑш пайне боԓшевиксем йышӑнсан, Володарскине президиум членне суйлаҫҫӗ, кунта вӑл хӑйне вӗлеричченех ӗҫленӗ. Вӑл Советсен 2, 3 тата 4-мӗш Сйесӗсенче хутшӑнса ӗҫленӗ, Пӗтӗм Рӧҫҫийӑ Тӗпӗҫтӑвком президиумӗн членӗ пулнӑ, 5 мӗш армин сйесне тата Румыни фронтӗнчи арми сйесне хутшӑнса ӗҫленӗ. Володарский Петроградри ӗҫлӗх коммунӗнче пичет, пропаганда тата агитаци ӗҫӗн Халӑх Комиссарӗ пулнӑ „Красная газета" хаҫатӑн ответлӑ редакторӗнче ӗҫленӗ. Хӑйӗн пурнӑҫӗн йулашки кунӗсенче вӑл Петроград советне суйлама хатӗрленес тӗлӗшпе калама ҫук пысӑк ӗҫ туса пынӑ. Митингран таварӑннӑ чухне ӑна ес-ер террориссем улта ҫӗртен пуԓӑпа персе вӗлернӗ.

Володарский революцин ҫулӑмлӑ трибуни, хӗрӳлӗ оратӑрӗ тата агитатӑрӗ пулнӑ. Вӑл хӑйӗн ҫулӑмлӑ сӑмахӗсемпе ӗҫҫынни массисене революци йалавӗ айне мобилизациленӗ. Унӑн боԓшевикла сӑмахӗ ӗҫ массисен клас ӑнлануне вӑратнӑ, тӗрӗс ҫул тупса пама пулӑшнӑ. Ҫакӑншӑн вӗҫӗмсӗр йуратнӑ ӗнтӗ ӑна Петроградри пролетариат. Ҫакӑншӑн пролетарилӗ революцин тӑшманӗсем ӑна тискеррӗн курайман.

Брест кунӗсем вӑхӑтӗнче Володарский Совет влаҫне вилӗм патне сӗтӗрессишӗн провокаци тунӑ троцкисла-бухаринла ҫӗлен-калтасене хирӗҫ кӗрешнӗ.

1918 ҫулта ҫулла Петроградри лару-тӑру ҫав тери йӑвӑрланса ҫитнӗ. Германи империалисӑмӗ Финԓандири пролетарилӗ революцине путарса лартнӑ. Нимӗҫсем пулӑшнипе Украинӑра гетмӑн Скоропадский алхаснӑ. Атӑла, Дона, Ҫӗнӗре Петроградран татса илнӗ. Петроград пролетариачӗ выҫса вилес хӑрушлӑх умӗнче тӑнӑ. Контрреволюци хӑйӗн пуҫне ҫӗкленӗ.

Ҫав условисенче 1918 ҫулхи ийуԋ уйӑхӗнче, Петроград советне суйлама хатӗрленнӗ вӑхӑтра, унчухнех ирсӗр троцкисла, зиновйӗвла, бухаринла сутӑнчӑксемпе пӗр союзра тӑнӑ сылтӑм ес-ерсен партийӗ Володарскине вӗлерме шут тытнӑ. Володарскине вӗлерни вӑл—ес-ерла-троцкисла-бухаринла бандӑ Совет влаҫӗ вӑхӑтӗнче 20 ҫул хушши туса пынӑ нумай преступленисен малтанхи пӗр сынӑкӗ пулнӑ.

1922 ҫулта сылтӑм ес-ерсене сут тунӑ чухне тин Володарскине вӗлернӗ тискер преступленин чанчӑн картинине уҫса парӑртнӑ. Ана Коноплӗвпа Ҫеменӑв ес-ерсем йӑтарласа организациленӗ террорлӑ бандӑ вӗлернӗ пулнӑ, ҫав тискер ӗҫе ес-ерсен партин тӗп комитечӗ хушнӑ тӑрӑх тунӑ. Ҫав вӑхӑтрах Ленинпа Урицкине те вӗлерме хатӗрленме хушнӑ. Кӑҫал пулса иртнӗ совета хирӗҫле „сылтӑмла-троцкисла блок" процесӗнче ҫака палӑрчӗ: ҫав йунлӑ плансем совета хирӗҫле вӑрттӑн организацире ҫуралса тухнӑ, унта сылтӑмла „сулахай" ес-ерсем, троцкиссем, бухаринецсем контрреволюцилӗ пӗр ҫӑмхана пӗрлешнӗ. Нумай ҫулсем хушши Бухаринпа ҫыхӑннӑ Ҫеменӑв ҫав тискер ӗҫсене хатӗрленӗ ҫӗрте паллӑ вырӑн йышӑннӑ.

Володарский ҫапӑҫулӑ постра вилнӗ. Вӑл вӑхӑтра ҫамрӑк совет государствин ҫине шурӑгвардейецсемпе йут ҫӗршыв интервенчӗсем пур фронтра та тапӑнса пынӑ. Совет халӑхӗ мӗн пур тӑшманӗсене ҫӗмӗрсе тӑкса, хӑйӗн тӑван ҫӗршывӗнче социалисӑм туса хучӗ. Володарский пирӗн кунсене курай марӗ. Анчах Володарскин ҫутӑ йатне совет халӑхӗ йуратса асӑнат̆.

83 мӗлйун та 898 пин гектар акнӑ

Ийунӗн 15-мӗшне Союз тӑрӑх ҫурхи тырӑсене 83 мӗлйун та 898 пин гектар акнӑ—плана 99,5 процент пултарнӑ, вӑл шутран колхозсем—76 мӗлйун та 997 пин гектар акнӑ—плана 99,6 процент тултарнӑ.

(ТАСС).

Йулашки хыпарсем

Пӗтӗм тӗнчери Авиаци Федерацийӗн конференцийӗ

Ийунӗн 19-мӗшӗнче Мускавран Берлина—Пӗтӗм тӗнчери Авиаци Федерацийӗн черетлӗ конференцине ССР Союзӗн представителӗ Совет Союз Геройӗ комбриг И. Т. Спирин йулташ тухса кайнӑ. Унпа пӗрле конференцине Совет Союз Геройӗ—комбриг М. М. Громӑв йулташ, комбриг С. А. Данилин йулташ, полковник А. Б. Йумашӗв йулташ, ҫавӑн пекех тата референт Лапин йулташ тухса кайнӑ.

Пӗтӗм тӗнчери Авиаци Федерацийӗн конференцинче ԓотчиксене медаԓсем параҫҫӗ, вӑл медаԓсене Пӗтӗм тӗнчери Авиаци Федерацийӗн Генераԓнай Совечӗ 1937 ҫулта авиаци ӗҫӗнче уйрӑмах палӑрса тӑракан чаплӑ ҫитӗнӳсем тунӑ ԓотчиксене пама йышӑннӑ. Громӑв йулташа Совет Союз Геройӗсемпе—А. Б. Йумашӗв тата С. А. Данилин йулташсемпе—пӗрле Мускавран Ҫурҫӗр поԓусӗ урлӑ Ҫурҫӗр Америкӑна тӳрӗ тата тӳрӗ мар линипе вӗҫсе тӗнчипе рекорд тунӑшӑн де Ԓа В. текен ылттӑн медаԓ панӑ.

(ТАСС).

43-мӗш дивизи Испани республикӗн территорине пырса ҫитнӗ

Йулашки кунсенче Тури Пиренейсенче (хӗвелтухӑҫ фронтӗнче) пӑлхавҫӑсен тылӗнче вӑрҫнӑскер—республикӑлӑ Испани ҫарӗн 43-мӗш дивизийӗ хӑй малтан йышӑнса тӑракан районтан тухса кайнӑ. Дивизи чаҫӗсем Францине Испани хушшинчи чикӗ урлӑ каҫсан, Франци территоринче паттӑрла дивизи бойецӗсенчен: кам ӑҫта кайма пулат̆,—тесе ыйтса тухнӑ. Дивизири бойецсем пурте вӗсене ҫийӗнчех республикӑлӑ Испани правителстви аллине ӑсатма ыйтнӑ. Барҫелонӑран пӗлтернӗ тӑрӑх, 43-мӗш дивизи бойецӗсем республикӑлӑ Испани территорине пырса ҫитнӗ, унта вӗсене хӗрӳллӗн кӗтсе илнӗ.

(ТАСС).

Китай авиацийӗн чаплӑ тапӑнӑвӗ

Ийунӗн 19-мӗшӗнче Китай самоԓочӗсен ескадриԓийи Йанцзы йухан шывӗ ҫинче Аԋцин патӗнче (Аԋхуей провинцин столици) Йапони ҫар карапӗсем ҫине бомбӑсем пӑрахнӑ. Бомбӑсем ҫурӑлса саланса кайнипе виҫӗ карап шыва путнӑ. Тепӗр икӗ карапне вут хыпса илнӗ.

Иосиф Виссарионăвич Сталин—Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата Канаш суйлав округĕ тăрăх суйлама регистрациленĕ кандидат

Халăхсен аслă çулпуçĕ, пирĕн тăван атте, пирĕн телей, пирĕн хĕвел—СТАЛИН!

Иосиф Виссарионăвич Сталина Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама кандидата регистрациленĕ

Чăваш АССР Верховнăй Советне суйлас тĕлĕшпе ĕçлекен Канашри 56 мĕш номерлĕ савăт суйлав округĕнчи суйлав комиççи Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама кандидата

Иосиф Виссарионăвич **СТАЛИНА**

регистрацилесси çинчен йышăннă

ПОСТАНОВЛЕНИ

Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама кандидатурăсем тăратни çинчен округри суйлав комиççине килнĕ документсене пăхса тухнă хыççăн, çав документсем "Чăваш АССР Верховнăй Советне суйламали Положенин" 48, 49, 50 тата 52-мĕш статйисемпе пĕтĕмĕшпех килĕшӳлĕ пулнине палăртса, округри суйлав комиççи çапла йышăнат:

„Чăваш АССР Верховнăй Советне суйламали Положенин" 51-мĕш статйи тăрăх, Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама Канашри 56-мĕш номерлĕ савăт суйлав округĕ тăрăх баллотировкăна тăма Канашри вакунсем йусакан савăтри рабочисен пĕрлехи пухăвĕ, çавăн п-кех тата Канаш савăт суйлав округĕнчи рабочисемпе ĕççынни обшĕствин представителĕсен округри канашлăвĕ,—вăл пухусемпе канашлура 1800 çын ытла пулнă,—Чăваш Автономлă Советлă Социалисăмлă Республикĕн Верховнăй Советне депутата суйлама тăратнă ПСК(б)П Тĕпком çекретарĕн, ĕççыннисен йуратнă çулпуçĕн Иосиф Виссарионăвич Сталинăн—1879 çулта çуралнă, ПСК(б)П членĕ, Мускав хулинче, Кремĕлре пурăнат,—кандидатурине регистрацилес.

„Чăваш АССР Верховнăй Советне суйламали Положенин" 56-мĕш статйи тăрăх, Иосиф Виссарионăвич Сталин кандидатурине Канашри 56-мĕш номерлĕ савăт суйлав округĕ тăрăх суйлав бӳллетенне кĕртес.

„Чăваш АССР Верховнăй Советне суйламали Положенин" 55-мĕш статйи тăрăх, çак постановленине пурте пĕлсе тăма пичетлесе кăларас.

Округри Суйлав комиççи председателĕ М. К. КИСЉАКОВ.
Председателĕн заместителĕ Ф. А. МОКОЛКИН.
Комиççи çекретарĕ И. Р. ДИАЧЕНКА
Комиççи членĕсем: КУДРЙАШОВ, ВАСИЛЙЕВА, КРАСНОВ, ЙЕГОРАВ, ДЕМЙАНКАВ, ГАВРИЛАВ.

Мускав, Кремĕл, ПСК(б)П Тĕпкомне Иосиф Виссарионăвич Сталина

Хаклă тус, çулпуç тата учитĕл Иосиф Виссарионăвич!

Вунпилĕк пин çынлă митинг—Шупашкар хулинчи ĕççыннисен Есĕр Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйланма баллотировкăна тăма килĕшӳ панă май хăйсен савăнăçне тата мухтавне пĕлтерме пухăннă демонстрацийĕ, Сире, хаклă Сталин йулташ, хĕрӳлĕн саламлат, Есĕр пирĕн республикăна пысăккăн хисепленĕшĕн сире çав тават.

Пирĕн партин ленинла-сталинла наци политикине пула, чăваш халăхне вырăс халăхĕ кулленех пысăк пулăшу парса пынипе, Чăваш республикине ĕççыннисен йуратнă çулпуçĕ, ашшĕ тата тусĕ—Аслă Сталин ырма пĕлмесĕр пулăшса пынипе, Чăваш халăхĕ, пирĕн аслă çĕршывăмăрти ытти пур халăхсем пекех капитализмăн пусмăрлăхĕпе чуралăхĕнчен хăтăлчĕ, економикăпа куљтурă тĕлĕшĕнчен кайа йулса пынине пĕтерчĕ, куљтурăллă, ирĕклĕ, телейлĕ пурнăçпа пурăнма пуçларĕ.

Чăваш халăхĕ, нумай нацилĕ аслă Совет Сойузĕнчи ытти пур халăхсем пекех, бољшевикла партин Тĕп Комитечĕ, йуратнă çулпуç Сталин йулташ тавра нихăçанхи пек мар çирĕп, тачă пĕтĕçнĕ, халăхсен йуратнă çулпуçне, социализмăн аслăран та аслă çĕнтерĕвĕсене тума хавхалантаракана, халăхсен аслă хартине—Конституцине генилĕ туса паракана—Аслă Сталина Чăваш АССР Верховнăй Советне пĕрремĕш депутата суйлани хăйĕншĕн пит те пысăк телей, савăнăç, мухтав, тесе шутлат.

Пĕтĕм Чăваш халăхĕ йачĕпе Сире çакна калаçа шанăç паратпăр: социалисăмлă строитĕлствăн пур участкинче те вăйа хурса ĕçленипе, Ленин—Сталин партийĕ тавра таччăн пĕтĕçнипе, социалисăмлă аслă çĕршывăмăр çинĕ тăшман кăшт та пулин тапăнма хăтлансан хăйаррăн çĕмĕрçе тăкмалах тавăрса ответ пама хатĕр тăнипе, епĕр Есĕр пире пысăк хисеп тунине тивĕçлĕ пулăпăр, РСФСР тата Чăваш АССР Верховнăй Совечĕсен суйлавне коммуниссемпе партире тăманнисен никам ишĕлтерейми çирĕп суйлав сойузĕн, никĕсĕ çине тайанса ирттеретпĕр, хамăр сасăсене коммуниссемпе партире тăманнисен блокĕн кандидачĕсене, чаплă совет патриочĕсене, Ленин—Сталин ĕçĕшĕн, коммунисăмшăн кĕрешекенсене паратпăр.

Сывă пултăр пирĕн аслă тăван çĕршыв—Советлă Социалисăмла Республикăсен Сойузĕ!

Сывă пултăр Ленинăн—Сталинăн аслă партийĕ!

Сывă пултăр ĕççыннисен тата пĕтĕм тĕнчери пусмăрта пурăнакансен йуратнă çулпуçĕ, тусĕ тата учитĕлĕ пирĕн тăван Сталин йулташ!

* *

Çывăхран та çывăх СТАЛИН,
Çут хĕвелĕмĕр! Пиртен
Йышăнсам çак çырăва ес—
Пур чăваш халăхĕнчен.

Сан йатна савса çыраççĕ
Ана пирĕн савăççем.
Сан çуттупала çĕкленчĕç,
Çунатланчĕçĕ вĕсем.

Йурăсем çӳле çĕкленччĕр,
Вĕçчĕр ăмăрт-кайăк пек!
Тутарпа пире тус турăн
Грузинпа та таджикпе.

Ес хĕвел кĕртсе çутатрăн
Пирĕн сĕм чăтлăхсене.
Ес тăван туса тыттартăн
Алла-ал халăхсене.

Çывăхран та çывăх СТАЛИН,
Çут хĕвелĕмĕр, тавах:
Вырăс халăх чапĕпе ес
Çутрăн пирĕн мухтава.

Вырăс халăхĕ хăватлăн
Вăй парса тăчĕ йалан:
Пире те çулат сармашкăн
Пур халăхсемпе пĕртан,

Ăмăрт-кайăкла вĕçмешкĕн
Сенкер пĕлĕт айĕнче,
Йунашар тăрса ӳсмешкĕн
Халăхсемĕр йышĕнче;

Шупашкар та çĕн Мускавăн
Тусĕ пултăрччĕ, тесе,
Вырăс халăхĕ кĕрешнĕ
Пултарулăн тимлесе.

Çывăхран та çывăх Сталин,
Çут хĕвелĕмĕр! Пире
Ес савса çырса пилленĕ
Аслă Конституцире—

Унта пирĕн ĕмĕр кĕтнĕ,
Пиççе çитнĕ ĕмĕтсем.
Ылттăн хучĕ, телей хучĕ,
Теççĕ ăна чăвашсем.

Сойузри Саккун пулса та,
Чăвашри Саккун пулса—
Йалкăшса çиççе тăрат вăл
Ленин çулăмпе çунса.

Ăна есĕ çитĕнтернĕ
Аслă Совет çĕрĕнче.
Ăна епĕр çĕнсе илнĕ
Йунлă çапăçусенче.

Çывăхран та çывăх СТАЛИН.
Чăвашсен çĕршывĕнче
Йурăсем йанраççĕ ирĕк
Хавас пурăнăç çинчен.

Йурăсем çӳле çĕклеççĕ
Санăн йалав пек йатна,
Уççăн йанраса вĕçеççĕ,
Аслă СТАЛИН, сан патна!

(Чăваш халăхĕ Аслă СТАЛИН патне йанă çыруран).

Сталин йачĕ рабочисен ĕçри хастарлăхне çĕклет

КАНАШ (телефон тăрăх). Вакунсем йусакан савăтри рабочисем суйлав кунне пысăк хаваслăхпа кĕтсе илеççĕ. Сталин йулташ ЧАССР Верховнăй Советне депутата суйланма Канаш савăт суйлав округĕ тăрăх баллотировкăна тăни рабочисен производствăлă активлăхне вăйлăн çĕклерĕ.

Тимĕрç цехне Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама кандидата Канаш хула округĕ тăрăх тăратнă Назарăв йулташ йертсе пырат. Çак цехра ĕçлекен тимĕрçсем Миронăв, Йефремăв, Йасонăв йулташсем ийунĕн 17-мĕшĕнче пĕр кунхи ĕç нормине 400—500 процент тултарнă, ийунĕн 19-мĕшĕнче вĕсем нормăна 454 процентшер тултарнă. Йывăç каскалакан цехра РСФСР Верховнăй Советне депутата суйлама кандидата тăратнă Антонăвă стахановкă ĕçлет. Вăл ĕç нормине куллен 200—300 процентшер тултарса пырат. Çак цехра ĕçлекенсем ийунĕн 17-шĕнче плана Борисăвă 273 проц., Авдонин—257, Дубенцов—245, Йемељйанăвă — 212 процент тултарнă.

Ытти цехсем те лайăх ĕçлеççĕ. Ийунĕн 16-мĕшĕнче плана урапа цехĕнчи рабочисем Бадердинăв—284, Клочков—325, Шовнер—265, Законов—280, Федăрăв—256 процент тултарнă. Ийунĕн 17-мĕшĕнче механически цехра ĕçлекен рабочисем Алексейĕв—292 тата Сычов—209 процент тултарчĕç.

Ийунĕн 19-мĕшĕнче тавар комбинатĕнчи рабочи Дмитрийĕв плана—385, Зверев—385, Храмăв—300 тата Çтепанăв, Рйабинин, Байушкин йулташсем 357 процентшер тултарнă.

Рабочисем иккĕмĕш квартăл планне ийунĕн 26-мĕшне тултарассишĕн ăмăртса ĕçлеççĕ.

Суйлав умĕнхи агитацилĕ ĕç хĕрӳлĕн пырат. Савăтри суйлав участкинче 132 агитатăр ĕçлет. Çавăт суйлав округне кĕрекен Сухайкассипе Вăрманкасси суйлав участкисенче 32 агитатăр ĕçлет. Кунсăр пуçне кашни суйлав участкинче икшер доверĕннăй ĕçлеççĕ. Анчах та профсойузпа комсомол организацисем агитаци ĕçне çителĕклĕ хутшăнман-ха. Рабочисем вĕсен çаварнăçусăрлăхне пăхмасăр:

— Епĕр Сталин йулташшăн сасăлатпăр, унăн аслă йачĕ пире ĕçлеме вăй-хават парат,—теççĕ.

Арк. Еçхĕл.

Сталинла Конституци

Сăмахĕсем халăхăн. В. Воробйов гармонилене

Аллăн, хавхаланса

Хĕр-лĕ сат-тин сап-пу-нĕ пит ки-лĕ-шет хĕр-се-не. Кон-сти-ту-ци çĕн сак-кун са-ван-та-рат чĕ-ре-не. Кон-сти-ту-ци çĕн сак-кун са-ван-та-рат чĕ-ре-не.

Хĕрлĕ саттин саппунĕ
Пит килĕшет хĕрсене.
Конституци—çĕн саккун
Савантарат чĕрене. { икĕ хут
Чечек çыххи илемлĕ
Терлĕ тĕслĕ пулиăран.
Конституци пит паха
Пур ӳсĕме çырнăран. { икĕ хут
Симĕс пурçăн лентийĕ
Çӳрен лаща çилхинче.

Сталин çырнă саккунĕ
Кашни çынăн аллинчех. { икĕ хут
Çĕмĕрт çуралчĕ шап-шурă—
Илем кӳрчĕ пахчана.
Çĕнĕ саккун пит ырă,
Ĕмĕр тăрĕ йалкăшса. { икĕ хут
Пирĕн пурнăç пит ырă
Сталин йертсе пынăран.
Çĕнĕ йура йурлатпăр,
Мухтав Аслă Сталина. { икĕ хут

АНРИ БАРБӲС

СТАЛИН

Хĕрлĕ плошчет—Мускавăн тата Йевропăпа Азири аслă Роççийăн центрĕ. Хĕрлĕ плошчет центрĕ—мавзолей. Мавзолейра—чĕрĕ çын пекех Ленин çывăрат. Мавзолейăн сулахай трибунĕ çинче пилĕк-улта çын йунашар тăраççĕ. Инçетрен вĕсене пĕр-пĕринчен уйăрса илме çук.

Йĕри-тавра халăх пĕр йенчен килсе тепĕр йенне кайса тăрат. Вăл çĕр айĕнчен тухат пек те каллех унтах, çĕр айнех, кĕрсе кайат пек. Плошчетĕн пĕтĕм урлăшĕпе те тăршшĕпе, пĕр хĕрринчен пуçласа тепĕр хĕррине çити халăх илемлĕн сарăлса вĕçĕмсĕрех иртсе пырат, ун çийĕпе саспаллисемпе сăмахсем çырса тултарнă хĕрлĕ хăмачсем, пурçăнсем вĕлкĕшсе пыраççĕ: матери чĕнет. Йеку калама çук пысăк спорт уйавĕ пулат: халăх хастарлăн килсе тухат те парк пек йышланса кайат. Йе тата тĕнчери чи хăватлă çар хускалса пырат,—тăваткăл ушкăнсене уйăрлнă красноармейцă халăхĕ куçса иртет.

Пирĕн умма уйавăн терле пайĕсем тухса тăраççĕ: шăрт пек штыксем йăлтăртатни, йе арçын ачасемпе хĕрачасем харăс утса пыни, йе тата мăнкăмăллăн, телейлĕ; кулса савăнса пыракан ахаљ çынсен речĕсем.

Çак нумай сехете пыракан, савăнăçпа çĕкленнĕ тинĕс хумĕ, çак Кремĕлĕн шăллă çтени çумĕнчи трибуна речĕсенче вырнаçнă халăх хушшинчен тухакан савăнăç шыв çавăрнна пек шавлăн кĕрлет. Çав шыв çавăрнăçĕн хăйĕн центрĕ пур. Халăх шавĕ пĕр йата пĕрлешет: „Сталин!" „Сывă пултăр Сталин йулташ!" Ленин мавзолейĕ çинче тăраканнисенчен пĕри хăрах аллине картус сăмси патне тытат, йе саламласа аллине çĕклет (аллине çĕкленĕ чухне чавсана хутлат, ал лаптăкне тӳрĕ тытат). Çак çын вăл вăрăм шинел тăхăннă, анчах шинел тăхăнни те ăна хăйпе йунашар тăракан çынсенчен уйрăм тумаст.

Çак çын пулат те ĕнтĕ пурне те хăй йенне туртса тăракан центăр, Мускавран пĕтĕм тĕнчене пайракан çута парса тăракан чĕре.

Совет çĕршывĕнче унăн сăнĕ—скуљптурăра та, алпа çырса ӳкернĕ картинсем çинче те, фотора та пур çĕрте те Ленин сăнепе йунашар. Савăтра, казармăра, учрежденире унăн сăнĕсĕр кĕтес çук; хĕрлĕ материсемпе илемлетнĕ витринăсенче, социалисăмлă статистикĕн ĕрешлетсе тунă диаграммисем хушшинче (тĕне хирĕç тураш!), çурлапа мăлатук ӳкерсе тунă емблема енче—пур çĕрте те унăн сăнĕ. Нумай пулмаст Роççийăра, ытти Совет республикĕсенче те, пур çтенасем çине питĕ пысăк плакат çыпăçтарса тухнăччĕ. Вăл плакат çинче виçĕ çынна (вĕсенчен иккĕшĕ вилнĕ, пĕри чĕрĕ)—Маркса, Ленина, Сталина ӳкернĕ. Рабочи пурăнакан хватер-и,—пуринче те пекех Сталин портречĕ пур, Сталин портречĕсĕр çурт çукпа пĕрех.

Акă вăл—тĕнчен улттăмĕш пайне йышăнса тăракан халăхăн, çĕнĕ халăхăн, есĕр йуратакан, йе курайман халăхăн сăнсăпачĕ.

Темиçе сехетрен—кăнтăрла апачĕ Роççийăра кăнтăрла апачĕ валљлљи пĕр виçелĕ вăхăт çук: „ответла" работниксен питĕ нумайĕшĕн хăш вăхăтра мĕн тăвасси ĕçрен килет.

Ку хутĕнче çак вăхăт кирлĕ пулсан, çӳлĕ вырăнта—ларакан нумай тĕслĕ крепăç. Варварлă башњăсемпе картласа çаварнă çтенасен шал йенче симĕс, хĕрлĕ сăрăсемпе сăрласа пĕтернĕ авалхи ылтăн тăрăлă чиркӳсемпе авалхи дворецсен хули (унта XIX-мĕш ĕмĕрте Романăвсен династийĕнчен тухнă пĕр пуйан уллут туса лартнă пысăк çĕнĕ дворец та пур, вăл Карлтон оттелĕ йеверлĕ).

Унта, Кремĕлре, чиркӳсемпе дворецсен выставки йеверлĕскертe, çакăн пек пысăк дворецсенчен пĕрин умĕнче виçĕ хутлă пĕчĕк çурт тăрат. Çак çурт (тĕллесе кăтартас пулмасан ăна есĕр асăрхас та çук) ĕлĕк патшасене пăхса тăракан çынсен çурчĕ пулнă, унта патшан пĕр-пĕр тарçи пурăннă.

Пусма тăрăх хăпаратпăр. Чӳречесем çинче катам пиртен тунă шурă занавескăсем. Çак виçĕ чӳрече—Сталин пурăнакан хватерĕн чӳречисем. Кĕрсенех, пĕчĕк çес малти пӳлĕмре, куçа салтак шинелĕ çакăнса тăни курăнса кайат, ун çинче картус çакăнса тăрат. Виçĕ пӳлĕм тата столовăй. Тăптăп йĕркелĕ гостиницăри пек тип терленĕ. Столовăйĕ çаврака формăллă; кунта апат Кремĕл кухнинчен илсе килеççĕ, йе килте кухаркă хатĕрлесе парат. Капиталисла патшалăхсенче çакăн пек хватерпе те, çакăн пек апатпа та вăтам служăшчи тавраш килĕшес çук. Кунтах пĕр пĕчĕк ача выљат. Йашă йатлă аслă ывăлĕ столовăйра çывăрат,—ăна вырăн диван çине сарса параççĕ; кĕçĕнни ниша пек пĕр пĕчĕк пӳлĕмре.

Апатланнă хыççăн, кантăк умĕнчи кресла çине пырса ларса, çак çын чĕлĕм туртат. Вăл пур чухне те пĕр пекех тăхăнса çӳрет. Çар форми?—ун пек темех çук. Вăл тăхăнса çӳрекен тумтир форми рйадовой салтак тумтирĕнчен те простойрах пек туйăнат: çат тӳмелесе лартнă курткă, симĕс шаравар, атă. Шухашлатăн, аса илме тăрăшатăн... Çук, есĕр ăна нихăçан та çакăнтан урăхларах тăхăнса çӳренине курман—çулахи вăхăтра анчах вăл шур костӳмпа çӳрет. Уйăхра вăл ĕçукçи темиçе çĕр тенкĕрен малах илмест—çавăн пек ĕнтĕ парти работникĕнчи пысăк текен ĕçукçи (французсен укçипе шутласан вăл пин çурă—икĕ пин франк пулат).

Вăл пăхнинче, унăн пичĕ çинче, ăна темскер йăланах кулнă пек тăваканни пур. Йе, тĕрĕсрех каласан, йăланах вăл акă хаљ кулса йарассăн туйăнат. Хăй вăхăтĕнче лешĕ те (В. И. Ленин çинчĕн каланă.—Ред.) çакăн пекех пулнă. Кулса пăхат теме çук, анчах куçĕсене йăланах хĕссе пăхат...

Вăл час-часах кулат, вăл пĕтĕм чĕререн кулат. Вăл ăнсăртран панă ыйту тăрăхах сирĕнпе пĕр чарăнмасăр висшер сехет калаçма пултараканскер, кирек мĕнле ыйту тăрăх та ăнланманни нимĕн йулмала мар çутатса пама пултараканскер, калаçасса сахал калаçат. Вăл кулат, вăл тата, калаçнинчен ытларах, ахăлтатса кулма хавасрах.

Акă вăл —хаљхи тапхăрти çынсенчен аслăран та асли, пысăкран та пысăкки. Вăл... 170 мĕлйун çынна хăй хыççăн илсе пырат. Вăл ĕçре нумай çынсемпе хутшăнат. Çак çынсем пурте ăна йуратаççĕ, ĕненеççĕ, вăл çав çынсене пурне те кирлĕ, унăн тавра вĕсем пĕтĕçеççĕ, ăна пулăшаççĕ, малти вырăна кăлараççĕ. Вăл хăйĕн пĕлĕвĕпе пĕтĕм Йевропăпа Ази тĕлĕнче, пĕтĕм иртнĕ пурнăçпа пуласлăх умĕнче пуринчен те çӳлерех тăрат. Вăл çĕр çинчи чи паллă çын, çав вăхăтрах вăл чи тĕпчесе пĕлмен çын.

Сталин биографийĕ,—тет Калинин,—Роççийăри рабочисен революцилĕ йухăмĕн чи кирлĕ пайĕ пулса тăрат.

Унăн уйăрăлми пайĕ Совет Сойузĕнче те, кунта та (Хевеланăçĕнче) шухăшлама пултаракан çын хут те хăшĕ те, сире çаплах калат, çав сăмахсемпех калат...

Марксисăм патша империнчи вырăссемпе ытти халăхсен революцилĕ йухăмĕсемпе вăйĕсене пĕрлештерме пуçланă тапхăр вăл—автобиографилĕ калавра çырма чаранса тăнă тĕлнеле тапхăр пулат,—çак тапхăрта ĕнтĕ, 1897 çулта Иосиф Виссарионăвич Джугашвили Тифлисри çеминарире марксисла кружока йертсе пынă; Сандро Мирабишвили сăмахĕпе каласан, вăл çеминари общежитине иккĕмĕш çеминари туса хунă...

Кунта халичченхи пурнăç йĕркисемпе килĕшменнисен кружокĕсем йĕркеленме пуçланă, каласусем туса иртернĕ; паллах, калаçусем кĕтессенче пулнă, кĕтессенче пăшăлтатнă. Кунта националиссен кружокĕ (хăçан тата грузи ирĕке тухĕ!), народниксен кружокĕ (тирансем тĕп пулччăр!) тата маркисис - интернационалиссен кружокĕсем пулнă. Çак кайран асăннă кружока кĕнĕ те ĕнтĕ ун чухнех хăйĕн аслăлăхĕпе тĕлĕнтерекен Иосиф, тĕрĕсрех—Сосо Джугашвили...

Вăтăр пилĕк çул кайарах чухнех, вăл хăй сăмахĕсене питĕ те тĕрĕс, вырăнлă каланипе палăрса тăнă. Çакă та тĕлĕнмеле, çак ача ун чухнех уссăр сăмах каласа, аллисемпе сулкаласа çынсене тĕлĕнтерме тăрăшаканссенчен пĕтĕмпех урăхла çын пулнă. „Кĕскен, ăнланмала, тĕрĕс каласси—акă ăна ыттисенчен уйăрса тăракан паллăсем".

Нимĕнрен хăрамасăр, вăрттăн, вăл Тифлисри çеминаринче çутçанталăк çинчен, социологи çинчен вĕреннĕ; вăл „ыршухăшлă" çеминарипе кĕнекерен илнĕ усăллă пĕлĕвĕн наркăмăшне кĕрнĕ. Çаксаккунсăрлăха çеминари влаçĕ часах йĕрлесе тупнă. Çеминаринчи кăмăскаланса ларнă йĕркесемпе çураçулă пулма пултарайман, çамрăк Сосăна „политикă йенчен шанчăксăр çын" тесе, çеминарирен кăларса йараççĕ.

„Вăл тек кайала çаврăнса килмеле марах, йăланлăхах рабочисем патне кайнă".

1898 çулта вăл Роççийăри социал-демократла партин Тифлисри организацине кĕрет. Çапла ĕнтĕ, вăл партине кĕни, Иккĕмĕш Интернационалăн Роççийă çекцийĕ пуçланса кайнă çулхине пулнă.

(„СТАЛИН" йатлă кĕнекерен).

13

Ийунĕн 26-мĕшĕ—РСФСР тата Чăваш АССР Верховнăй Совечĕсен суйлав кунĕ

Хамăр сасăсене тăван çĕршывăн чи лайăх ывăл-хĕрĕсемшĕн парар!

Анна Кириллăвна ЛЕБЕДĔВА

Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама Турданова суйлав округĕнче регистрациленĕ кандидат

Кувакина районĕнчи „Хĕрлĕ Октябер", „Новь", „Красный колос" колхозсенчи колхозниксемпе колхозницăсем Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама кандидата Анна Кириллăвна Лебедĕвăна—Иванăвă йалсовет председательне тăратрĕç.

Анна Кириллăвна сталинла пиатилеткăн çулĕсенче общĕçтвăлă ĕçри активлă çын, Ленин—Сталин парти йалавĕ айĕнче тăрса совет халăхĕн телейлĕ пурнăçĕшĕн кĕрешес ĕçре ÿссе çитĕннĕ хĕрарăмсенчен пĕри.

Лебедĕва йулташ 1906 çулта Иванăвă йалĕнчи чухăн хресчен çемйинче çуралнă. 1930 çултан пуçласа 1932 çула çитиччен Мишукавăпа Иванăвă йалĕсенче хутпĕлменлĕхе пĕтерес ĕçре ĕçленĕ. 1932 çултан пуçласа 1936 çула çитиччен „Красный колос" колхозра рйадовой колхозницă пулнă. 1938 çулхи март уйăхĕнче ăна Кувакина районĕнчи Иванăвă йалсовет председательне суйласа лартнă. ССР Союзĕн Верховнăй Совечĕн суйлав кампани вăхăтĕнче участкăри суйлав комиççи членĕ пулса ĕçленĕ.

Турдакова суйлав округĕнчи суйлавçăсем пĕр çын пек пулса коммунистсемпе партире тăманнисен сталинла блокĕн кандидачĕшĕн общĕçтвăлă ĕçре активлă ĕçлекен Анна Кириллăвна Лебедĕвашăн сасăлаççĕ.

Суйлав участкинче

ТРАК. Тĕрер суйлав участкинче суйлав пулмали çурта кирлĕ пек хатĕрлесе çитерчĕç. Суйлав кунĕ вăрттăн сасăлама пÿлĕмсем çителĕклĕ тунă. Пÿлĕмсенче çулпуçсен сăнĕсем, сĕтел, пукан, чернил, ручкă хатĕр.

Суйлав участкине кĕрекен 6 йалта суйлавçăсен спискине тĕрĕс тунă. Суйлав участкинче кашни 10 килре пĕр агитатăр ĕçлет. Халĕ агитатăрсем суйлавçăсене суйлав техникине тата РСФСР, ЧАССР Верховнăй Совечĕсене депутата суйлама тăратнă кандидатсен пурнăçĕсемпе, ĕçĕсемпе паллаштараççĕ.

К. Михайлăв.

★

КАНАШ. Сиккасси суйлав участкинче 1200 суйлавçă. Вĕсене пурне те суйлав саккунĕсене вĕренес ĕçе хутшăнтарнă. Участкăра суйлав саккунĕсене вĕрентес тĕлĕшпе 18 агитатăр ĕçлеççĕ. Агитатăрсене йертсе пыракан пропагандис Портнов йулташ час-часах ыйтусемпе ответсен вечĕрĕсене ирттерет. Вăл вечĕрсенче йаланах 550—600 çынран кайа мар пулаççĕ.

Суйлав йалсовет çуртĕнче пулаť. Халĕ суйлав çуртĕнче вăрттăн сасăлама 7 пÿлĕм тунă. Суйлавçăсен спискине курăнмала вырăна çакса хунă. Спискăра малтан йатсене, хушаматсене тата хăш çулта çуралнисене йăнăш çырнисене çийĕнчех тÿрлетнĕ.

В Хлебникăв.

ГЕРАСИМ ИВАНĂВИЧ ИВАНОВ—ПСК(б)П Чăваш Обком çекретарĕ—ЧАССР Верховнăй Совет депутатне суйлама Йелчĕк (Куславка р.) суйлав округĕнче регистрациленĕ кандидат

★ ★

Дубăвпа Павлăв йулташсем суйлавçăсем патĕнче

ВĂРНАР (телефон тăрăх, хамăр корр.). РСФСР Верховнăй Советне депутата суйлама тăратнă кандидат Дубăв йулташ тата Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама тăратнă кандидат Павлăв йулташ ийунĕн 18-мĕшĕнче Колъцовкăри Сталин йачĕпе тăракан колхозри суйлавçăсен суйлав умĕнхи митингĕнче пулчĕç. Митингра 400 çын пулчĕç, вĕсенчен çурри ытла хĕрарăмсем. Митингра 65 çулхи колхозник Азанин тата Йерошин, Далайĕв, Коротков йулташсем тухса каларĕç. Вĕсем кашнийех РСФСР тата Чăваш АССР Верховнăй Совечĕсене суйламали кун—ийунĕн 26-мĕшĕнче пурте суйлав участкине пырса Дубăв тата Павлăв йулташсемшĕн сасăлама пулса ытти суйлавçăсене те çак тивĕçлĕ кандидатсемшĕн сасăлама чĕнчĕç. Митингра Дубăвпа Павлăв йулташсем тухса сăмах каларĕç. Вĕсем хăйсем çине пысăк шанăç хунăшăн суйлавçăсене тав турĕç, малашне те пĕтĕм хăватпа ĕçлесе пыма пулчĕç. Унтан колхозниксем тухса каларĕç.

Азанин колхозник сăмахĕнчен

Йулташсем! Ĕлĕкхи вăхăтра пире 25 çула çитиччен çĕр те паман. Епĕр тăраниччен çăкăр çисе курман. Колхоза кĕнĕ хыççăн пĕтĕм пурнăç лайăхланчĕ. Халĕ пирĕн тырпул çимелĕх анчах мар, сутмалăх та пур.

Вăрнар суйлав округĕнчен ЧАССР Верховнăй Советне суйлама кандидата регистрациленĕ Павлăв йулташа епĕр лайăх пĕлетпĕр. Вăл ПСК(б)П Вăрнар райкомĕн çекретарĕ пулса ĕçленĕ вăхăтра пирĕн колхоза хуçалăхпа организаци йенчен çирĕплетессишĕн нумай ĕçлерĕ. Çавăнпа та епĕ хамăн сасăма ийунĕн 26-мĕшĕнче Павлăв йулташшăн паратăп. Çавăн пекех Дубăв йулташшăн сасăлатăп.

Сывă пулччăр Сталин пăхса ÿстернĕ халăх кандидачĕсем!

Сывă пултăр Сталин йулташ!

Йерошин колхозник сăмахĕнчен

Йулташсем! Ийунĕн 26-мĕшĕнче, епĕр, суйлавçăсем, РСФСР тата ЧАССР Верховнăй Совечĕсене депутатсем суйлатпăр. Вăл кун суйлав участкинче пулса коммунистсемпе партире тăманнисен сталинла блок кандидачĕсемшĕн — Дубăвпа Павлăв йулташсемшĕн сасăлатпăр.

Колъцовкă колхозне болъшевикла колхоз тăвассишĕн Павлăвпа Коротков йулташсем пĕтĕм вăйа хурса ĕçлерĕç. Хальхи вăхăтра пирĕн колхоз Совет Союзĕшĕн паллă колхоз пулса тăчĕ. Çавăнпа епĕр Ленин—Сталин партине тав тăватпăр.

Сывă пултăр Сталин йулташ!

Комсомолĕц-агитатăрсем йертсе пыраççĕ

ЙЕТĔРНЕ. Хучашри „Хĕрлĕ Хучаш" колхозра суйлав саккунĕсене вĕренес тĕлĕшпе 7 кружок ĕçлет. Вăл кружоксене комсомолĕц-агитатăрсем йертсе пыраççĕ.

Г. Ваçилйĕв.

Канаш хула совечĕ суйлавçăсен спискисене тÿрлетме васкамасť

КАНАШ. (Хамăр корр.). Канаш хула совечĕ иртнĕ суйлав умĕн суйлавçăсен спискисене тунă чухне пулнă йăнăшсене çителĕклĕ шута илмен. Ун чухне суйлавçăсен спискинчи çитменлĕхсем пирки хула советне икĕ пин зайавлени панă пулнă.

Хальхи тунă суйлавçăсен спискисенчи çитменлĕхсем пирки те хула советне пайанхи куна 358 зайавлени пынă. Вĕсенчен 283 зайавленине суйлавçăсен спискине кĕртмесĕр хăварнă пирки панă.

Хула совечĕ суйлавçăсен спискине тăвас ĕç çине çийелтен пăхнине çак факт та кăтартса тăраť. Вакуйсем йусакан савăтри 6-мĕш суйлав участкинче пĕр пысăк çуртри 135 суйлавçăна спискăна кĕртмесĕр хăварнă.

Ийунĕн 26-мĕшĕ çитесси тăватă кун çеç йулчĕ. Анчах пĕр участкăра та спискăсене тÿрлетсе çитермен. Хула совечĕ зайавленисене пăхса тухма кашни кунах ларусем ирттерет. Анчах хăйĕн постановленийĕсене хула совечĕ суйлавçăсене вăхăтра пĕлтермест. Протоколран çырса илнисене темшĕн суйлавçăсене алла памаççĕ, участкăсене йараççĕ. Вĕсем вара унта хускалмасăрах выртаççĕ.

— Ийунĕн 25-мĕш тĕлне суйлавçăсен спискисене тÿрлетсе çитеретпĕр,—тет хула совечĕн çекретарĕ Кургановски. Ку сăмахсенче йеринпен ĕçлеме йуратакан çын сасси илтĕнет.

Спискăсене пайанах тÿрлетсе çитермеле. Арк. Ĕçхĕл.

ИКĔ КОЛХОЗĂН ПĔРЛЕХИ ПУХĂВĔНЧЕ

Йермошкă (Вăрнар р.) йалсоветне кĕрекен Калинин йачĕпе тăракан тата „Трактăр" колхозсем пĕрпĕрипе ăмăртса ĕçлеççĕ. Ăмăрту догăвăрне мĕнле пурнăçа кĕртсе пынине час-часах тĕрĕслеççĕ. Ийунĕн 11-мĕшĕнче çак икĕ колхозăн пĕрлехи пухăвĕ пулса иртрĕ. Пухура ăмăртса ĕçлекен колхозсем тырпулсене уйран пуçтарса кĕме мĕнле хатĕрленнине пăхса тухрĕç. Кунтăх колхозниксем РСФСР тата ЧАССР Верховнăй Совечĕсен суйлавне—ийунĕн 26-мĕшне тырпулсене пуçтарса кĕме пур йенчен те тĕплĕн хатĕрленсе çитнипе кĕтсе илме обйазатĕлствă илчĕç.

Колхозниксем çав пухурах Нурăс суйлав округĕ тăрăх ЧАССР Верховнăй Совечĕн депутатне суйлама палăртнă кандидат Й. Виноградăвă йулташпа тĕл пулчĕç.

Виноградăвă йулташ хăйĕн суйлавçисене ĕлĕкхи вăхăтра хĕрарăмсем çав тери йăвăр пурнăçпа пурăнни çинчен, халĕ Ленин—Сталин партийĕ йертсе пынипе хĕрарăмсен пурнăçĕ тĕпренех улшăнни çинчен лайăх каласа пачĕ. Кун хыççăн 66 çулхи Н. Соколов, 70 çулхи Ф. Иванова йулташсем тухса сăмах каларĕç.

Пухура пулнисем—ийунĕн 26-мĕшне пысăк çитĕнÿсемпе кĕтсе илетпĕр, çав кун коммунистсемпе партире тăманнисен блок кандидачĕсемшĕн сасăлатпăр,—терĕç.

А. Владимирăв.

Чăваш АСС Республикинчи йалсенче тата хуласенче 1939 çулшăн обйазатĕлнăй йĕркепе окладлă страховани иртересси çинчен

Чăваш АССР Тĕпĕçтăвкомĕпе Халăх Комиссарĕсен Совечĕ 1938 çулти ийунĕн 11-мĕшĕнче йышăннă постановлени

Йалсенче тата хуласенче 1935 çулшăн обйазатĕлнăй йĕркепе окладлă страховани иртересси çинчен ССР Союзĕн Халăх Комиссарĕсен Совечĕ 1934 çулти ийулĕн 19-мĕшĕнче тата РСФСР Халăх Комиссарĕсен Совечĕ 1934 çулти ийулĕн 20-мĕшĕнче йышăннă постановленисем тăрăх тата: а) ССР Союзĕн Халăх Комиссарĕсен Совечĕ 1936 çулти ийулĕн 14-мĕшĕнче йышăннă 1254-мĕш №-лĕ постановленире (1936 ç. СЗ СССР, 37-мĕш №, 325 ст.) тата б) ССР Союзĕн Халăх Комиссарĕсен Совечĕ 1937 çулти августăн 4-мĕшĕнче йышăннă 1288-мĕш №-лĕ постановленире (1937 ç. СЗ СССР, 50-мĕш №, 211 ст.) пулнă хушусемпе улшăнусемпе килĕшÿлĕ, Чăваш АССР Тĕпĕçтăвкомĕпе Халăх Комиссарĕсен Совечĕ çапла йышăнаççĕ:

1. Мĕнле пурлăха мĕнрен страхламали çинчен

1. Колхозсенче (йалхуçалăх ертелĕсенче тата çĕр пĕрле ĕçлемели йулташлăхсенче), йалсенче тата хуласенче обйазатĕлнăй йĕркепе çаксене окладлă страховани тумала:

а) çурт-йĕрсене, йалхуçалăх тата промышлĕннăç предприйатийĕсене (оборудованипе пĕрле), пĕтĕм инвентар, транспăрт ĕçхатĕрĕсем, пĕтĕм йалхуçалăх тата промышлĕннăç продукцийĕ (вăрлăх, çимелли тата сутмали тырă), çавăн пекех тата чĕр тавар, запассемпе материалсем—вут-кăвартан, шыва кайасран, çĕр чĕтреннипе пĕтесрен, ишĕлсе анасран, çĕр çийĕ йухса аннипе, çил-тăвăлпа, вăйлă çăмăрпа, аçа çапнипе пĕтесрен тата пăс хуранĕ сиксе кайнипе пĕтесрен;

б) парник тата теплицăсен рамисене—пăр çапнипе пĕтесрен;

в) тырпулсен калчисене тата сатсене—пăр çапнипе, вăйлă çăмăр пулнипе, çил-тăвăлпа тата вут-кăварпа пĕтесрен;

г) тырпулсен калчисене тата сатсене — йĕпепе, шăнса, çĕрсе тата шыв айне пулса пĕтесрен;

д) махоркă, шурă горчицă, хăмла—пур тĕрлĕ сийенлĕхрен те, сийенлĕ хурт-кăпшанкăсемпе чирчĕрсем пĕтересрен, махоркă калчисене уйрăмăн тата пăр çапнă пирки тухăçлăх сахалрах пуласрн;

е) йĕтĕнпе кантăр калчисене—шăрăхпа пĕтесрен;

ж) хĕрлĕ клевĕр вăрлăх участкисене—шăрăхпа тата хĕллехи сивĕпе пĕтесрен;

з) 6 уйăхран иртнĕ ĕне выльăхсене—вилессинчен;

и) 1 çултан иртнĕ лашасене тата ăратлăх усранакансене 6 уйăхран иртнисене—вилессинчен;

к) 6 уйăхран иртнĕ сурăхсене, качакасене тата сыснасене—вилессинчен;

л) 1938 çулта кĕркунне акнă махоркă, горчицă, хĕвелçавăрнăш тата мăкăнь акнă лаптăка акнă вăхăтран пуçласа çуркунне шăтса тухиччен—хĕлле пĕтесрен.

2. Колхозниксенне (хуçалăхăн пĕрлештермен пайĕ тăрăх), ĕççыннин йединоличниксен хуçалăхĕсенне, рабочисенне, служăщчисенне, кустарсенне, ремеçлĕнниксенне тата ытти ĕççыннисенне обйазатĕлнăй йĕркепе çаксене окладлă страховани тумала:

а) çурт-йĕрсемпе кустарлă-промысла маçтерскойсене (оборудованипе пĕрле)—вут-кăвартан, шыв илесрен, çĕр чĕтреннипе пĕтесрен, ишĕлсе аннипе, çĕр çийĕ куçнипе, çил-тăвăлпа, вăйлă çăмăрпа, аçа çапнипе пĕтесрен тата пăс хуранĕ сиксе кайнипе пĕтесрен;

б) тырпулсен калчисене тата сатсене—пăр çапнипе, вăйлă çăмăр тата çил-тăвăл пулнипе пĕтесрен;

в) тырпулсен калчисене (пахча çимĕçсем, çырла йăвăççисемпе сатсен лаптăкĕсĕр пуçне)—йĕпепе, шăнса, çĕрсе тата шыв илнипе пĕтесрен;

г) махоркă, хăмла, шурă горчицăна—пур тĕрлĕ сийенлĕхрен те, сийенлĕ хурткăпшанкăсемпе чир-чĕрсенчен;

д) йĕтĕн тата кантăр калчисене—шăрăх çанталăкпа пĕтесрен;

е) махоркă калчисене—пăр çапнипе тухăç сахал пулнинчен;

ж) хĕрлĕ клевĕр вăрлăх участкисене—шăрăхран тата хĕллехи сивĕпе пĕтесрен;

з) 6 уйăхран иртнĕ ĕне выльăхсене—вилессинчен;

и) 1 çултан иртнĕ лашасене—вилессинчен.

Асăрхаттарни: йалсенчи кустарлă-промысла кооперацийĕн тата инвалидсен кооперативĕн пуçламĕш организацийĕсен пурлăхĕсем пур çĕрте те, ССР Союзĕн Халăх Комиссарĕсен Совечĕ 1938 çулти февралĕн 3-мĕшĕнче „предприйатисен, учрежденисен тата организацисен пурлăхĕ тĕлĕшпе государствă страхованийĕ çинчен" йышăннă (111-мĕш №-лĕ) постановлени тăрăх 1939 çулти йанварĕн 1-мĕшĕнчен пуçласа обйазатĕлнăй окладлă страхованийе кĕмест.

(Йулашки 4-мĕш страницăра)

Вăрнар поçолкинче суйлавçăсен спискисене йĕркелесе çитермен

ВĂРНАР. (Телефонпа, хамăр корр.). РСФСР тата Чăваш АССР Верховнăй Совечĕсене суйламали кун инçе йулмарĕ. Анчах Вăрнар поçолкинче суйлавçăсен спискисене ку вăхăта çитсе те йĕркелесе çитермен.

Вăрнар поçолкă совечĕ (председателĕ Козлова) суйлава хатĕрленессине тивĕçлипе хакламаннине пула ĕçе пăтраштарса йанă. Поçолкă совечĕн председателĕ Козлова йулташ суйлавçăсен спискисене участкăсенчи суйлав комиççисене париччен тĕрĕслесе тухман кăна мар, вăл тунă бланкăсене алă тата пичет пусса „çирĕплетсе" панийе хăйĕн ĕçне пĕтернĕ. Спискăсем тăвас ĕçе поçолкă совечĕ тем сăлтавпа çекретар пулса ĕçлекен Шчепĕтовăна (урйадник хĕрĕ) шанса панă.

Вăрнар поçолкине 4 суйлав участки кĕрет. Поçолкă совечĕ пĕр суйлав участкинче те суйлавçăсен спискине йĕркелемен. Поçолкă совечĕ тунă спискăсем тăрăх 1-мĕш суйлав участкинче 180 суйлавçăна, 2-мĕш суйлав участкинче 97 суйлавçăна суйлавçăсен спискине кĕртмесĕр хăварнă. Нумайĕшне йе хушаматне, йе йатне, йе ашшĕ йатне пăснă. Тата йури тенĕ пехех кунта суйлавçăсен адрĕсне тĕплĕн çырассине хакламаççĕ. Пур участкăсенче те пĕр пек йĕрке: учрежденисен йачĕсене çеç лартса тухнă, йе урам йатне кăна лартнă та хăш номĕрлĕ çуртне палăртмасăр хăварнă. Адрĕс çырмали графана çакăн пек паллăсемпе тултарнă: „Заготзерно", „Железная дорога", „МТС", „райклуб", „РИК". Аçта, хăш урамра, мĕнле номĕрлĕ çуртра—никама та паллă мар. Çакăн пек ответсăрлă хăтланнине пула пĕр суйлавçăнах икĕ спискăна кĕртни те пур. Пульницă, санатори работникĕсем икĕ суйлав участкинче шутланаççĕ.

Суйлав Положенине çакăн пек пăсни районри йертсе пыракан организацисен куçĕ умĕнче пулса пынă. Поçолкă совечĕ пайан кунччenех хăйне ответсăрла тытаť. Суйлавçăсем хăйсен жалăбисем çине поçолкă советĕнчен ответ илеймеççĕ, вĕсем пулăшу ыйтма округри суйлав комиççине çÿреççĕ. Чи ответлă тапхăрта поçолкă совечĕн алăкĕ питĕрĕнсе тăраť.

Усли Ваçлейĕ.

Çитĕнÿсемпе кĕтсе илессишĕн кĕрешеççĕ

ИШЛЕЙ. Районри нумай колхозсем РСФСР тата ЧАССР Верховнăй Совечĕсен суйлавне—ийунĕн 26-мĕшне тырпулсене уйран пуçтарса кĕме хатĕрленсе çитнипе кĕтсе илессишĕн кĕрешеççĕ.

Хальхи вăхăтра колхозсенче çум çумлас ĕç хĕрÿлĕн пыраť. „Ырашпулăх", „Çĕнĕ пурнăç", „Самольот", „МОПР" тата „Автан" колхозсем çум çумлас тĕлĕшпе аван ĕçлеççĕ. Çак колхозсенче пуринче те çумкурăксемпе кĕрешме звенорсем тунă.

„Ырашпулăх" колхозра кĕрхи тата çуртри калчисене пĕр хут çумкурăксенчен тасатнă. Клевĕр акнă лаптăка иккĕмĕш хут çумланă. Кунта колхозниксем колхоз хăйĕн çитĕнĕвне Пĕтĕм Союзри йалхуçалăх выставкинче кăтартма тивĕçлĕ пулнишĕн савăнса ĕçлеççĕ.

Çак колхозсем тырпулсене уйран пуçтарса кĕме те тĕплĕн хатĕрленеççĕ. Йалхуçалăх машинисемпе инвентарĕсене йусаса лартнă. Витнĕ çтемсене йусаççĕ, тырă хумали ампарсене тасатса дезинфекцилеççĕ.

Г. Щербаков.

Лука Çеменăвич ÇПАСĂВ

Чăваш АССР Верховнăй Советне депутата суйлама Улатăр хулинчи Ленински суйлав округĕнче регистрациленĕ кандидат

Л. Ç. Спасăв йулташ 1899 çулта, Трак районĕнчи Вăта Трак йалĕнчи чухăн хресчен çемйинче çуралнă. Вăл 1918 çулхи декабĕрĕн 25-мĕшĕнчепе ПСК(б)П членĕнче тăраť.

Лука Çеменăвич 14 çулхи ача чухнех кĕрешсе ĕçлеме пуçланă. Вăл пĕр çулталăк хушши вулăс правленинче ученик-переписчик пулнă, унтан Йетĕрне уйесĕнчи казначействăна переписчике кĕрсе çулталăк çурă ĕçленĕ. Унтанах ăна патша çарне службăна илнĕ. Кивĕ çарта 4 уйăх хушши рйадовой салтак пулнă. Çартах вăл политикăлă пурнăçа активлă хутшăнма пуçланă. Çавăнтах ăна Полк советне суйлаççĕ. Ытти салтаксемпе пĕрле Хусанти Адмиралтейски слободара полицийе хĕçпăшалсăрлатас ĕçе хутшăннă. Çартан таврăнсан вулĕçтăвкомра, йалти чухăнсен комитетĕнче тата партин вулăсри комитетĕнче ĕçленĕ. Совет влаçĕн органĕсене çирĕплетес, фронт валли тырпул, лашасем, аш-какай тата ытти продуктăсене тăратас тĕлĕшпе тата кулаксем çине чрезвычайлă налог хурас ĕçре активлă ĕçленĕ.

1919 çулхи май уйăхĕнчен пуçласа 1926 çул пĕтиччен Хĕрлĕ Çарта пулнă. Красноармейĕцран батальйон, полк, бригадă комиссарне çити ÿснĕ.

Спасăв йулташ 1920 çулта Хĕвеланăç фронтĕнче Ново-Борисăвă, Минск, Барановичи, Волковыйск патĕнче шурă польаксемпе кĕрешнĕ, унта аманнă.

Нумай вăхăт хушши партилĕ тата политикăлă ĕçре пулнă, 1918 çулхи декабĕртен 1919 çулхи май уйăхне çитиччен, Хĕрлĕ Çара кайиччен, Упи вулăсĕнчи парти комитечĕн çекретарĕ пулса ĕçленĕ, Хĕрлĕ Çарта 14-мĕш чукунçул полкинче, унтан 2-мĕш чукунçул полкинче çар комиссарĕ тата политçекретариат начальникĕ, 1-мĕш уйрăм чукунçул бригадинчи Штаб военкомĕ, 5 çул хушши тĕрлĕ çар организацийенче комиссар пулнă.

Хĕрлĕ çартан килсен, çулталăк çурă хушши (1927—28 çулсенче) партин Шупашкар хула-район комитечĕн çекретарĕ пулса ĕçленĕ.

11 çул хушши ытла Спасăв йулташ совет ĕçĕнче ĕçлет. Çулталăк ытла (1918—19 çулсенче) Упи вулĕçтăвкомĕнче ĕçленĕ. Виçĕ çула йахăн Чăваш АСС Республикĕн Çĕр ĕç Халăх Комиссарĕ (1928—31 çулсенче) пулса ĕçленĕ, унтан пĕр çул хушши (1931—32 çулсенче) Чăваш АСС Республикĕн Халăх Комиссарĕсен Совечĕн председателĕнче ĕçленĕ. Йулашки ултă çул хушши Спасăв йулташ Горькире Крайĕçтăвком председателĕн замеçтителĕ пулса ĕçленĕ.

Спасăв йулташ çирĕм çула йахăн Ленин—Сталин партийĕшĕн, тăван çĕршывшăн, совет халăхĕшĕн ĕçлесе пычĕ, партипе халăхсен тăшманĕсемпе активлăн кĕрешсе пычĕ. Спасăв йулташăн пĕтĕм ĕçĕ вăл пирĕн тăван çĕршыва шанчăклă ывăлĕ пулнине, партин тата халăхăн тăшманĕсене хирĕç кĕрешÿре тĕрĕсленнĕ, партин тĕп çулйĕршĕн, ĕççыннисен интересĕсемшĕн, аслă Сталин кăтартăвĕсене пурнăçа кĕртессишĕн сталинла кĕрешме пĕлекен çирĕп большевик пулнине кăтартса параť.

Спасăв йулташ ĕçленĕ нумай вырăнсенче ăна советсен тата партин йертсе пыракан органĕсене суйласа лартнă.

Спасăв йулташа Витебскра, Смоленскра, Гомельре, Йарославльре, Чăваш АСС Республикĕнче, Горькире кĕпĕрнери тата облăçри нумай партконференцисемпе советсен сйесĕсене делегата суйласа йанă. Вăл советсен пĕтĕм Российари XIV, XV, XVI, XVII—сйесĕсенче, ССР Союзĕнчи Советсен V, VI, VII-мĕш тата Чрезвычайлă VIII-мĕш сйесĕсенче делегат пулнă.

1929 çулхи май уйăхĕнчен пуçласа 1937 çулхи декабĕр уйăхĕччен ССР Союзĕн Тĕпĕçтăвком членĕ пулнă. 1937 çулхи декабĕрĕн 12-мĕшĕнче ăна ССР Союзĕн Верховнăй Совет депутатне суйланă.

Партин Тĕп Комитечĕ Спасăв йулташа Чăваш республикне ĕçлеме йарсан, Чăваш Тĕпĕçтăвкомĕн сессийĕ октябĕрĕн 17-мĕшĕнче ăна ЧАССР Халăх Комиссарĕсен Совечĕн председательне суйласа лартрĕ.

Чăваш АСС Республикĕнчи йалсенче тата хуласенче 1939 çулшăн обйазатĕлнăй йĕркепе окладлă страховани иртересси çинчен

„Чăваш АССР Тĕпĕçтăвкомĕпе Халăх Комиссарĕсен Совечĕ 1938 çулти июнĕн 11-мĕшĕнче йышăннă постановлени

(Йулашки, пуçламăшĕ 3-мĕш страницăра)

II. Страховой обеспеченипе страхтӳлев нормисем

1. Страховой обеспеченипе страхтӳлев нормисене çакăн чухлĕ йышăнас:

А. Йалсенче.

Страховани обйектисен йачĕсем	Страхланă пурлăх убыткă тӳснĕшĕн мĕн чухлĕ тӳлеççĕ: Колхозсене	Колхозниксене, рабочисене тата служăщисене	Ĕçсыни йединоличниксене, кустарсене, ремеслĕнниксене тата ытти ĕçсынисене	Страхланăшăн страхтӳлев илмели хисеп: Страхланă суммăри 100 тенкĕрен: Колхозсенчен	Колхозниксенчен, рабочисенчен тата служăщисенчен	Ĕçсыни йединоличниксенчен, кустарсенчен, ремеслĕнниксенчен тата ытти ĕçсынисенчен	Йалхуçалăх культури акнă 1 гектартан тата 1 пуç выльăхран: Колхозсенчен	Колхозниксенчен, рабочисенчен тата служăщисенчен	Ĕçсыни йединоличних хуçалăхĕсенчен, кустарсенчен, ремеслĕнниксенчен тата ытти ĕçсынисенчен
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Вут-кăвартан тата стихийлă ытти тĕрлĕ сийенлĕхрен страхлас йĕнĕпе (1-мĕшпе 2-мĕш ст. ст. „а" п.)	Инвентар тăрăх кăтартнинчен 100 процент	Госстрах хакланинчен 100 процент	Госстрах хакланинчен 100 процент	1—00	1-ш ушкăн 1·40; 2 „ „ 1·30; 3 „ „ 1·20	2—45; 2—20; 2—00	—	—	—
а) Йалхуçалăх çурт-йĕрĕсемпе промышлĕннăç предприйатийĕсем (оборудованипе пĕрле)	Инвентар тăрăх кăтартнинчен 100 процент			0—40	—	—	—	—	—
б) Инвентар тата транспăрт ĕçхатĕрĕсем									
2. Йалхуçалăх культурисем акнă лаптăксем									
а) тĕштырăсем, пăрçалă тырăсем, хĕвелçаврнăшĕ, акнă курăксем, çилос культурисем, горчицă	50	45	45	3—00	5—10	6—80	1—50	2—30	3—06
б) сатсемпе пахчасем	500	450	400	3—00	1—60	2—10	15—00	7—20	8—40
в) çĕрулмипе тымарçимĕçсем	180	160	140	3—00	5—10	6—80	5—40	8—16	9—52
г) Махоркă—пур тĕрлĕ стихийлă сийенлĕхрен те, хурткăпшанкăсемпе чир-чĕрсем пĕтересрен тата пăр çапни пулсан пахалăх начарланассинчен	470	450	450	4—40	6—20	7—90	20—68	27—90	35—55
д) шурă горчицă—пур тĕрлĕ стихийлă сийенлĕхрен те, хурткăпшанкăсемпе чир-чĕрсем пĕтересрен	45	35	35	5—20	8—10	10—20	2—34	2—83	3—57
е) Хăмла—пур тĕрлĕ стихийлă сийенлĕхрен те, хурткăпшанкăсемпе чир-чĕрсем пĕтересрен	2850	2350	2350	5—60	8—10	10—20	159—60	190—35	239—70
3. Шăрăх çанталăкран тата ытти тĕрлĕ стихийлă сийенлĕхсенчен—1-мĕш ст. „в", „г", „е", „ж" п. п. тата 2-мĕш ст. „в", „д", „ж" п. п. кăтартнисенчен									
а) йĕтĕн-долгунец	120	100	100	3—00	5—10	6—80	3—60	5—10	6—80
б) йĕтĕн-кудрйаш	35	30	30	3—00	5—10	6—80	1—05	1—53	2—04
в) кантăр	140	120	120	3—00	5—10	6—80	4—20	6—12	8—16
г) вăрлăхлăх хĕрлĕ клевĕр	200	170	170	1—00	1—75	1—90	2—00	2—98	3—23
4. Кĕркунне акнисене страхланипе (1-мĕш ст. „л" пункт)									
а) махоркă	30	—	—	7—00	—	—	2—10	—	—
б) горчицă, хĕвелçаврăнăшĕ, мăкăнь	18	—	—	7—00	—	—	1—26	—	—
5. Йалхуçалăх выльăхĕсем									
а) ĕне выльăхĕсем—6 уйăхран пуçласа пĕр çула çитиччченхисем	80	70	65	тӳлевсĕрех страхлаççĕ					
б) ĕне выльăхĕсем—1 çул тултарнисенчен малалисем	160	140	135	2—35	4—20	5—20	3—76	5—88	7—02
в) лашасем—1 çултан пуçласа 2 çула çитиччченхисем	85	80	75	тӳлевсĕрех страхлаççĕ					
г) лашасем—2 çул тултарнисенчен малалисем	170	160	150	4—90	6—60	8—60	8—33	10—56	12—90
д) 6 уйăх тултарнă сурăхсемпе качакасем	40	—	—	5—35	—	—	2—14	—	—
е) 6 уйăх тултарнă сыснасем	60	—	—	6—25	—	—	3—75	—	—

Асăрхаттарни: 1) Çурт-йĕрсене тата пурлăхсене вут-кăвартан тата ытти тĕрлĕ сийенлĕхрен страхлас йĕнĕпе тарифлă ставкăн 1-мĕш ушкăнне çак районсене кĕртнĕ: Улатăр, Пăрачкав, Канаш, Хĕрлĕ-Чутай, Кувакинă тата Йĕпреç;

2-мĕш ушкăна: Патăрйел, Йетĕрне, Йелчĕк, Сĕнтĕрвăрри, Вăрмар, Елĕк, Турхан, Çĕмĕрле, Шăхасан тата Тăвай;

3-мĕш ушкăна: Вăрнар, Тутаркас, Çĕмĕрле, Çĕрпӳ, Куславкка, Шупашкар, Шăнкăртам, Ишлей тата Трак.

2. Йĕтĕнпе кантăр калчисене шăрăх çанталăкран тата хĕрлĕ клевĕр вăрлăх участкине шăрăх çанталăкран тата хĕллехи сивĕпе пĕтесрен страхланăшăн тӳлеттермеççĕ.

3. Йĕтĕн-долгунец, йĕтĕн-кудрйаш, кантăр тата вăрлăхлăх хĕрлĕ клевĕр калчисене пăр çапнинчен, вăйлă çăмăртан, çил-тăвăлран, йĕпепе пĕтесрен тата хĕллехи сивĕпе пĕтесрен страхлани çав культурăсене, шăрăх çанталăкран страхланă чухнехи пекех страховой обеспечени норми тăрăх шутланать.

Б. Хуласенче тата хула йевĕрлĕ поçолкăсенче

Страховани тумалли обйектсен йачĕсем	Страхтӳлев хисепĕ: Страховой суммăри 100 тенкĕрен: Колхозсенчен	Колхозниксенчен	Рабочисемпе служăщисенчен	Ытти ĕçсыни хуçалăхĕсенчен	Тӳлев: 1 гектар акнă лаптăкран тата 1 пуç выльăхран: Колхозсенчен	Рабочисемпе служăщисенчен	Ытти ĕçсыни хуçалăхĕсенчен
1) Вут-кăвартан тата стихийлă ытти сийенлĕхрен пурлăхсене страхлас тĕлĕшпе (1-мĕш 2-мĕш ст. ст. „а" п.)	0—50	1—10	1—10	1—10	—	—	—
2) Пĕр çултан иртнĕ лашасене страхлас тĕлĕшпе	4—90	—	7—40	9—70	8—33	11—84	14—55

Асăрхаттарни: Ытти тĕрлĕ пурлăх йĕнĕпе страховой обеспечени норми тата страховани тарифĕ йалсенчи пекех шутланать.

4. Çурхи тата кĕрхи тыра калчисене страхланăшăн страхтӳлевсене хуçалăха панă план тăрăх шутлаççĕ, нумай çул ӳсекен лартнă йăвăç-курăксене тата иртнĕ çулсенче акнă курăксене страхланăшăн страхтӳлевсене çав йăвăç-курăксен чăн-чăн лаптăкĕ мĕн чухлĕ пурри тăрăх шутлаççĕ. Планран иртерсе акнă лаптăкран страхтӳлевсене шутламаççĕ, сийен тавраш пулсан чăннипе мĕн чухлĕ акнине шута илсе сийен тӳснине тӳлеççĕ.

5. Колхозсенче 1 çултан иртнĕ ăратлăх усракан ĕне выльăхсене тата йăхлăх усракан 2 çултан иртнĕ лашасене обйазатĕлнăй тулли хакпа страхлаççĕ, вĕсен хакĕ инвентаре кĕртнĕ хакран тата окладлă нормăри хакран кайа пулмала мар.

6. Страхланă пурлăх пĕтĕмĕшпех пĕтсен, сийен тӳснине йышăннă норма тăрăх шутланă пĕтĕм хакĕпех тӳлесе тавăрмала, пурлăхăн пĕр-пĕр пайĕ пĕтнĕ пулсан, вара çав пайăн хакне шутласа тӳлемеле.

Обазатĕлнăй йĕркепе окладлă страховани туни тăрăх страховой обеспечени тĕлĕшпе паракан суммă çине, окладлă строховани недоимкисĕр пуçне, нимĕнле взыскани те пулма пултараймасть.

7. Хуçасăрлăх пирки, обчăлă пурлăха сыхлас тĕлĕшпе охранă çук пулнипе, вут-кăвартан сыхланас тĕлĕшпе йĕркене пăхăнмасăр тăнипе колхоз, колхозник, йединоличник тата ытти страховатĕлсен хăйсен айăпĕпе пулнă убыткăшăн, çавăн пекех тата страховатĕлсем хăйсем йурийех убыткă туса хăтланнă пулсан тата вут-кăвара тирпейлă тытма тăрăшманнипе, йалхуçалăх выльăхсемпе тискĕрле усă курса тăнипе убыткă пулнă пулсан—Госстрах оргăнĕсем тӳлемеççĕ.

III. Льготăсем

8. Выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес тата вĕсен таварлăхне ӳстерес йĕнĕпе пулăшса пырас майпа колхозсене çакнашкал льготăсем параççĕ:

а) ăратлă выльăхсене страховани тунă тăрăх тӳлемелинчен 20 процент скидкă;

б) таварлă фермăсенчи лашасене, майракалă шултра выльăхсене, сыснасене, сурăхсене тата качакасене страховани тунă тăрăх тӳлемелинчен 20 процент скидкă, çак скидкăна ăратлă выльăхсемшĕн малтанхи скидкă çумне хушса панă пек параççĕ (п. „а" ст. 8.)

в) выльăх-чĕрлĕх хисепне ӳстерес тĕлĕшпе лайăх кăтартулă ĕçсем тунă малта пыракан колхозсене (çамрăк выльăхсене пăхса çитĕнтернĕ шутпа колхоз кĕтӳпе ӳстерни, выльăхсем вилессине чакарни, выльăхсен ăшă витесем пурри, выльăхсене лайăх тăрантарни тата вĕсене лайăх пăхни, тĕрĕс усă курни т. ыт. те) йалхуçалăх выльăх-чĕрлĕхĕсене страховани тунăшăн тӳлеме шутласа панă укçаран 25 процент скидкă тăваççĕ.

9. Пушара хирĕç кĕрешмели лайăх охранă пур колхозсем (пушара хирĕç кĕрешме пултаракан дружинă пурри, пушар машинисем тата инвентарсем хатĕр тăни, пушара сӳнтермели огнетушитĕлсем пурри, колхоз пурлăхне йаланах хурал тăни т. ыт. те), çавăн пекех вут-кăвара парăнман çуртсем тăвакан колхозсем çурт-йĕрсене, предприйатисене тата инвентарсене страховани тунă тăрăх тӳлемелли укçаран 50 процент таран скидкă илеççĕ.

10. 8-мĕш тата 9-мĕш статйасенче кăтартнă скидкă хисепне районри страховăй комиççи палăртать.

11. Урăх çĕре куçмалли правилă тăрăх, çĕнĕ вырăнсене куçнă колхозсем, колхозниксем тата ĕçсыни йединоличниксем, урăх çĕре куçнин малтанхи çулĕнче страховани тунă тăрăх тӳлемелинчен 50 процент скидкă илеççĕ.

12. Колхозниксен хуçалăхĕсем (хуçалăхăн пĕрлештермен пайĕ тăрăх), çавăн пекех рабочисем, служăщисем, йединоличниксем вĕсен çемйинче Совет Сойузĕн геройĕсем ССР Сойузĕн ордĕнĕсене илнисем йе революциллĕ хисеплĕ хĕçпăшал илнисем, çавăн пекех тата вăрçă тата ĕç инваличĕсем кĕреççĕ пулсан,—хуçалăха тивекен страхтӳлеврен 50 процент скидкă илеççĕ.

13. Чăваш АССР-че страховани туман йышши стихийлă сийенлĕх курнă колхозсем, колхозниксем тата йединоличниксем страхтӳлевĕн пĕр пайне тӳлессинчен хăтăлаççĕ. Скидкă хисепне районри страховăй комиççисем, мĕн чухлĕ сийен курнине тата хуçалăх вăйне кура тăваççĕ, анчах вăл страхтӳлевren 90 процентран иртмеле мар.

IV. Страхтӳлевсене тӳлемели сруксем

14. Страхтӳлевсене тӳлеме страхтӳлеврен процент тăрăх çакăн пек çирĕп сруксем тăвас:

Хуçалăхсен категорийĕ	Тӳлевсен срукĕсем: 1938 çулхи çенйабĕрĕн 15-мĕш тĕлне	1938 çулхи нойабĕрĕн 1-мĕш тĕлне	1938 çулхи декабĕрĕн 1-мĕш тĕлне	1938 çулхи декабĕрĕн 15-мĕш тĕлне
Колхозсемшĕн	30 %	30 %	—	40 %
Колхозниксемшĕн, рабочисемшĕн тата йединоличниксемшĕн	40 %	30 %	30 %	—

15. Страхтӳлевсене вăхăтра тӳлемесен, недоимкăна кĕреççĕ, вара вĕсене ССР Сойузĕн Ĕçтăвакан Тĕп Комитечĕпе Халăх Комиссарĕсен Совечĕ 1937 çулхи апрелĕн 11-мĕшĕнче „Административлă йĕркене улăштарасси тата колхозсенчен, кустарлă-промысла ертелĕсенчен тата уйрăм граждăнсенчен государствăн тата вырăнти налуксем, обйазатĕлнăй окладлă страхованисем, обйазатĕлнăй натурăлă поставкăсем тăрăх суд тăрăх шыраса илмели йĕрке тăвасси çинчен" йышăннă постановлени (1937 çул СЗ 30-мĕш №, 120 ст.) тăрăх шыраса илеççĕ.

Недоимкă тăрăх, кашни пĕр кун срука иртерсе йанăшăн пени шутласа илеççĕ: колхозсенчен страхтӳлевсене срукра тӳлеменнинчен 0,05 процент, колхозниксемпе йединоличниксенчен —0,1 процент.

V. Страхтӳлевсене илекен оргăнсем, жалăбăсене парас тата пăхса тухас йĕрке

16. Обйазатĕлнăй йĕркепе окладлă страховани тумалли йапаласене вăхăтра тата тĕрĕс учота илсе тухас, страхтӳлевсене шутласа парас, страхтӳлевсен пĕлтерӳне тăвассипе ăна алла, парас тата страхтӳлевсене шыраса илес ответлăх финанс тата страховани оргăнĕсем çине ӳкет.

17. Госстрах оргăнĕсен сийен курнă хуçалăхсене вĕсене окладлă страхованине иртернĕ чухне бӳрократланса йанăшсем тумасăр страховкă вознагражденине вăхăтра пама тивĕçлĕ.

18. Чăваш АССР-чи Финанс Халăх Комиссариачĕн тата районсенчи финанс пайĕсен пуçлăхĕсен страховани тăвакан оргăнсене тата районри страховăй комиççисен ĕçĕсене тăтăщах тĕрĕслесе тăмала.

19. Страхтӳлевсене тĕрĕс мар шутлани çинчен страховани туракансем вĕсем тӳлев пĕлтерӳне илнĕ хыççăн пĕр уйăхран кайа йулмасăр районри финанс пайне жалăбă параççĕ.

Районри финанс пайĕн решенине пĕр уйăх хушшинче Чăваш АССР-чи Госстрах Управленине жалăбă пама йурать.

VI. Вуткăвартан сыхланас, шыв илесрен тата выльăхсем вилесрен сыхланас тĕлĕшпе тумали ĕçсене вальли отчислени тăвасси

20. Обйазателнăй йĕркепе тунă окладлă страхованинчен пынă пĕтĕм страх тӳлеврен 15 процентне вут-кăварпа кĕрешес, выльăхсем вилесрен сыхланма кайакан расхута йама отчислени тăваççĕ.

Кăтартнă отчисленине ССР Сойузĕн Ĕçтăвакан Тĕп Комитечĕ тата Халăх Комиссарĕсен Совечĕ 1936 çулхи çенйабĕрĕн 27-мĕшĕнче „Вут-кăвартан сыхланас тата выльăхсем вилесрен сыхлас тĕлĕшпе тумали ĕçсем вальли страхтӳлеврен отчислени тăвасси çинчен" йышăннă (1936 ç. СЗ 50 №, 407 ст.), ССР Сойузĕн Ĕçтăвакан Тĕп Комитечĕ тата Халăх Комиссарĕсен Совечĕ 1937 çулхи çенйабĕрĕн 27-мĕшĕнче „ССР Сойузĕн Ĕçтăвакан Тĕп Комитечĕ тата Халăх Комиссарĕсен Совечĕ 1936 çулхи çенйабĕрĕн 27-мĕшĕнче йышăннă постановленине улăштарасси çинчен" йышăннă 109/1688 № постановлени тăрăх расхутлаççĕ.

21. Финанс Халăх Комиссариатне, Çĕрĕç Халăх Комиссариатне, Шалти ĕçсен Халăх Комиссариачĕн ОПО-не, Гострах Управленине тата районри ĕçтăвакан комитетсене çаксене тума хушас:

а) окладлă страховани çинчен йышăннă çак постановленине тата уйрăмах ССР Сойузĕн Халăх Комиссарĕсен Совечĕ 1933 çулхи майăн 28-мĕшĕнче çирĕплетнĕ сийен курнă убыткăшăн тӳлемели правилăсене колхозниксем тата ĕçсынни йединоличниксем хушшинче массăлă ăнлантару ĕçĕсене иртермеле;

б) вырăнти финанс аппаратне, районри страховăй комиççисене тата колхоз правленисене обйазатĕлнăй йĕркепе страхлассипе иртерессиçинчен тĕплĕн ăнлантарса парассине организацилемеле;

в) çак постановленин 9, 10, 11, 12 тата 13-мĕш статйисенче кăтартнă льготăсене вăхăтра тата тĕрĕс парассине, уйрăмах выльăх-чĕрлĕхсен хисепне ӳстерес тĕлĕшпе кăтартулă ĕçсем тунă, тата вут-кăвартан сыхланас тĕлĕшпе чаплă ĕçсем тунă колхозсене тĕрĕс льготăсем парассиçине тимлĕн çавăрăнса пăхмала.

Льготăсем парассине кăçалхи ийулĕн 15-мĕшчен кайа йулмасăр иртерес.

22. Çак постановленине кăларнă май, Чăваш АССР Ĕçтăвакан Тĕп Комитечĕпе Халăх Комиссарĕсен совечĕ: а) 1934 çулхи ийулĕн 29 мĕшĕнче („Красная Чувашия" 172 (2664) № 28/VII-34 ç.) „1935. çулшăн Чăваш АССР-чи йалсенче тата хуласенче обйазатĕлнă йĕркепе окладлă страховани çинчен" тата б) 1937 çулхи августăн 20 мĕшĕнче („Красная Чувашия" 192 (5094) № 1937. ç. августăн 22-мĕшĕ) „Чăваш АССР тăрăх обйазатĕлнăй йĕркепе окладлă страховани ĕçне иртересси çинчен" йышăннă постановленисене пăрахăçа тухнă тесе шутлас.

Чăваш АССР Ĕçтăвакан Тĕп Комитет председателĕ
З. Андрейĕвă.

Чăваш АССР Халăх Комиссарĕсен Совечĕн председателĕ Л. Спасăв.

Чăваш АССР Ĕçтăвакан Тĕп Комитет çекретарĕ
Т. Васильйĕв.

---

15 пин тенкĕ хунă

Шăхасанти вăтам шкулти 23 учитĕл çуллахи вăхăтри отпускшăн ĕçукçи илсе татăлчĕç.

Учитĕлсем пурте перекет касси вкладчикĕсем пулса тăраççĕ. Вĕсем пĕр ийунĕн 17-мĕш кунĕнче кăна хăйсен ĕçукçинчен 15 пин тенкĕ перекет кассине хунă.

Дм. Шалькас.

Çилпе ĕçлекен двигăтĕл

ÇĔРПӲ. Кăçал „Богатырь" колхоз государствăран вичĕ çуллăха кивçен укçа илсе, çилпе ĕçлекен двигăтĕл лартрĕ. Двигăтĕл колхозăн выльăх картине тата колхозниксен килне шыв хăпартать. Кунсăр пуçне тата, шыв хăпартман вăхăтра, арман авăртать.

А. Иванов.

Ответлă редактăр заместителĕ
И. П. ПАВЛАВ—ПИНЕР

ЧĂВАШ АССР ÇУТĔÇ ХАЛĂХ КОМИССАРИАТНЕ
йалан ĕçлеме
икĕ инженер-строителсем
КИРЛĔ

Йĕпреçри „Красный стольар" промысла ертел председателĕ
Иван Йакимăвич Йакимăв
кăçалхи ийунĕн 7-мĕшĕнче Улатăр пульницинче вăхăтсăр вилни çинчен ертел правленийĕ хурланса пĕлтерет.

Шупашкарти вăрман промысла ертелĕн правленийĕпе „Хресчен" хăма савăчĕн коллективĕ савăт машинисчĕ
Йемельйан Иванăвич Волкăв
чирлесе пурăннă хыççăн, вăхăтсăр вилни çинчен хурланса пĕлтерет.
Ӳтне ийунĕн 21-мĕшĕнче кăнтăрла иртсен 4 сехетре пытараççĕ.

Уполномоченный Чувашглавлита №204

Ч[illegible]. Чебоксары, Типография № 1 Чувашполиграфтрест, Заказ № 530.